

ΤΟ SKATE

ΩΣ ΑΣΤΙΚΟ

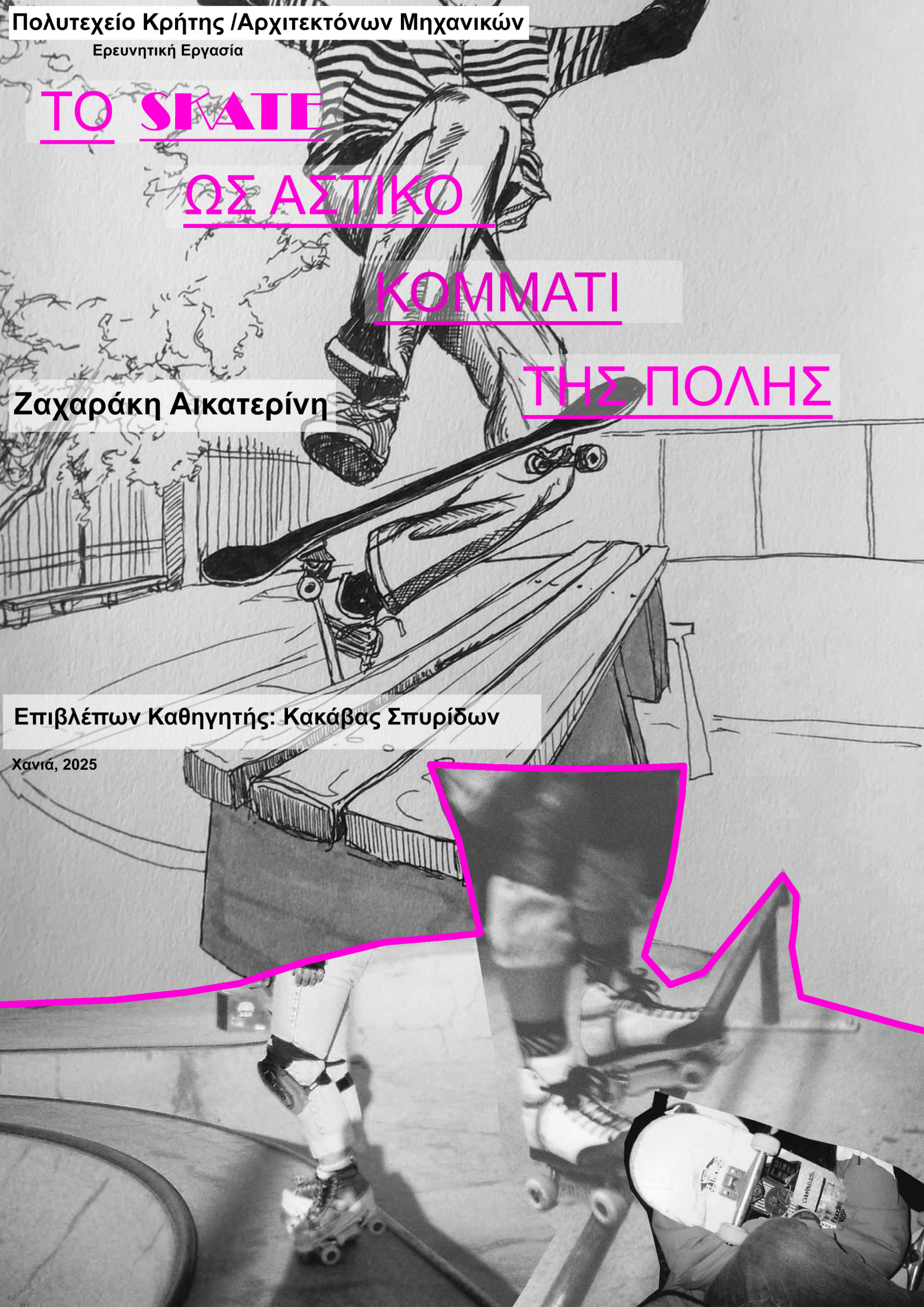
ΚΟΜΜΑΤΙ

ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Ζαχαράκη Αικατερίνη

Επιβλέπων Καθηγητής: Κακάβας Σπυρίδων

Χανιά, 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή-Στόχος Έρευνας-Κανόνες του skate

1. Δημόσιοι χώροι και πλατείες: Ιστορική εξέλιξη και σύγχρονη αστική ανάπτυξη
 - 1.1 Η έννοια του δημόσιου χώρου και της πλατείας
 - 1.1.1 Ιστορική εξέλιξη της πλατείας
 - 1.1.2 Αστικός εξοπλισμός
 - 1.2 Οι χώροι των σύγχρονων πόλεων
2. Η νεολαία στους αστικούς χώρους
 - 2.1 Η αποτρεπτική αρχιτεκτονική προς τους νέους
 - 2.2 Οι νέοι και ο δημόσιος χώρος
3. Το skate ως τρόπος ζωής στην πόλη
 - 3.1 Η ιστορία του skate
 - 3.2 Η αρχή των skateparks και πως εντάσσονται στην αρχιτεκτονική τοπίου
 - 3.3 Ο υφιστάμενος χώρος για την χρήση των skaters
 - 3.4 Ο σχεδιασμένος χώρος για τους skaters
 - 3.4.1 HYTTGARDPARKEN
 - 3.4.2 SKATEPARK CONTINUA
 - 3.4.3 SKATEPARK AV. BEIRA MAR
 - 3.5 Η επιλογή της υλικότητας
 - 3.6 Οι διαφορές ανάμεσα στα skateparks και σε τόπους μέσα στη πόλη
4. Συμπέρασμα
5. Βιβλιογραφία
6. Κατάλογος Εικόνων

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια μιας περιόδου διαλείμματος από την αρχιτεκτονική, ήρθα σε επαφή με τον κόσμο του **skate** και ανακάλυψα τη σημασία των **δημόσιων χώρων**. Μέσα από τις σπουδές μου, συνειδητοποίησα ότι αυτοί οι χώροι αποτελούν ένα ουσιαστικό κομμάτι του αστικού ιστού. Η κοινότητα των skaters, συχνά χωρίς να το συνειδητοποιεί, αναζητά νέες εμπειρίες και δυνατότητες μέσα από την πόλη. Για αυτούς, η πόλη είναι ένα παιχνίδι: ο **αστικός εξοπλισμός** και οι **πλατείες**, αν και συνήθως θεωρούνται απλά σημεία στάσης, μεταμορφώνονται σε πεδία διασκέδασης, συνύπαρξης και υπέρβασης του φόβου.

Στόχος της έρευνας

Στη **συγκεκριμένη ερευνητική εργασία** μελετάται η **δραστηριότητα του skate** και η θέση της στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον. Στόχος της είναι να συμβάλει στη συζήτηση σχετικά με το πώς ο σχεδιασμός της πόλης επηρεάζει άμεσα την πρακτική του skate και τη χρήση των δημόσιων χώρων. Επιπλέον, εξετάζεται πώς μια **αρχική χρήση αυτών των χώρων μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες του κάθε ανθρώπου**.

Κανόνες του skate

Το Skateboarding είναι ένα άθλημα δράσης που περιλαμβάνει την εκτέλεση κόλπων χρησιμοποιώντας skateboard, καθώς και ψυχαγωγική δραστηριότητα, μορφή τέχνης και μέσον μεταφοράς. Το παιχνίδι ξεκινάει όταν ο αθλητής ξεπερνάει κάθε εμπόδιο εκτελώντας τα κόλπα που έχει μάθει και έτσι εξελίσσεται. Το συγκεκριμένο παιχνίδι δεν τελειώνει ποτέ γιατί όλο έρχονται προκλήσεις που ο skater πρέπει να κατακτήσει.

1. Δημόσιοι χώροι και πλατείες: Ιστορική εξέλιξη και σύγχρονη αστική ανάπτυξη.

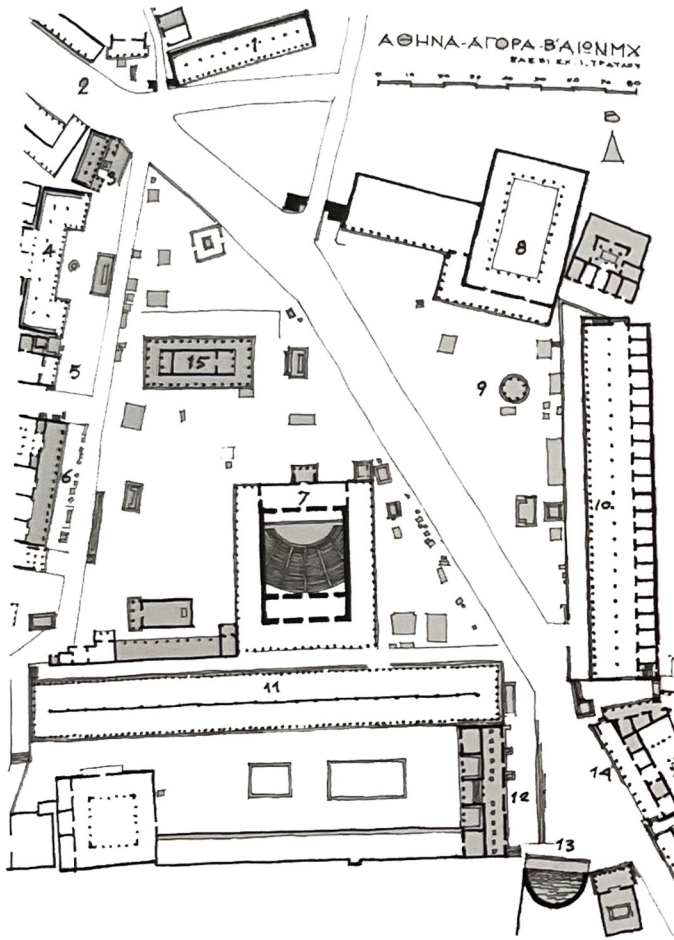
1.1 Η έννοια του δημόσιου χώρου και της πλατείας

Ο **δημόσιος χώρος**, είτε απευθύνεται στους πεζούς είτε όχι, χαρακτηρίζεται από το μέγεθος, τη μορφή και τις αναλογίες του, ασχέτως αν πρόκειται για δρόμο, πλατεία, στοά, αίθριο. Αναφέρεται σε περιοχές που είναι προσβάσιμες σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης. Αυτοί οι χώροι περιλαμβάνουν πάρκα, πλατείες, δρόμους και άλλα δημόσια κτίρια.

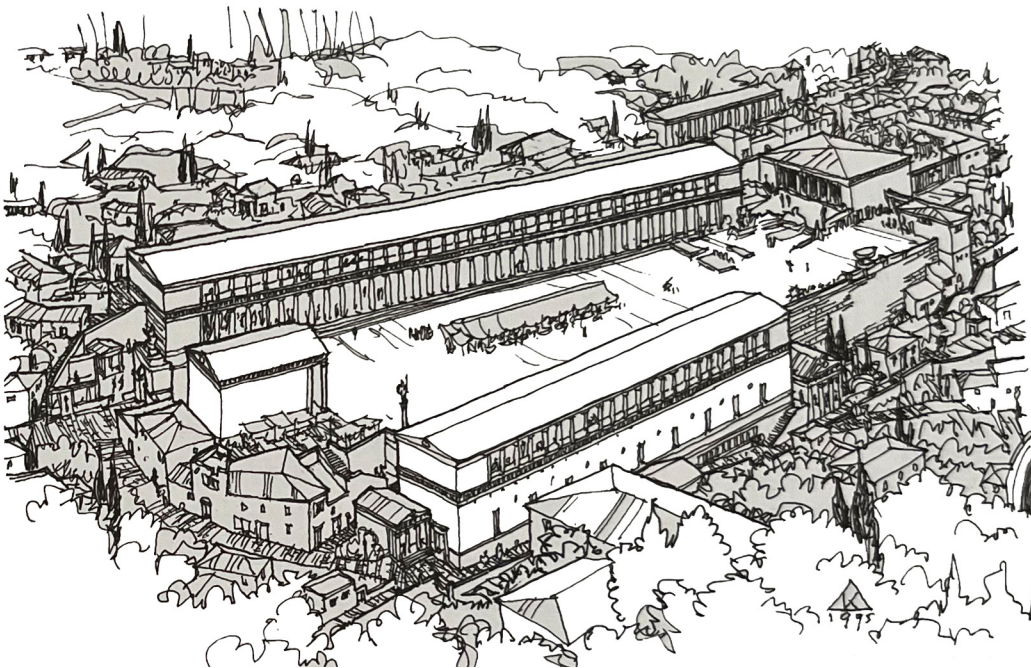
Η **έννοια της πλατείας** ή του δρόμου στις ιστορικές πόλεις πρέπει να αναζητηθεί μέσα σε μια επαλληλία διαφορετικών λειτουργιών και χρήσεων, τις οποίες κλήθηκαν να εξυπηρετήσουν οι χώροι αυτοί κατά την ιστορική της εξέλιξη. Σε πολλές πόλεις βρίσκουμε μακρόστενες πλατείες που η χρήση τους δεν έχει αλλάξει για πολλά χρόνια, όπως η Μαρκετπλατς (πλατεία Αγοράς) στο Βίντερτουρ ή στην Πράγα. Στο Βίντερτουρ η πλατεία μοιάζει περισσότερο με δρόμο, το εύρος της όμως αλλάζει από το ένα άκρο στο άλλο. Έτσι έχει τα χαρακτηριστικά μιας οπτικής απάτης, όπως αυτά που χρησιμοποιούσαν στα ρωμαϊκά θέατρα και αργότερα στα σκηνικά των κλειστών θεάτρων, όπως στο θέατρο "Τέατρο Ολυμπιακό του Παλάντιο".

Οι περισσότερες νεοελληνικές παραθαλάσσιες πόλεις και κωμοπόλεις δεν είχαν πλατεία. Η Πύλος (Ναβαρίνο) απέκτησε πλατεία χάριν στους μηχανικούς του σταρτηγού Μαιζόν, που σχεδίασαν την ωραιότερη πλατεία του λιμανιού το 1830, όπου καταστράφηκε από την νεότερη ελληνική πολιτεία. Η Ύδρα, ο Πόρος, η Αίγινα αλλά και όλων σχεδόν των νησιών του Αιγαίου δεν έχουν πλατείες. Το ρόλο της πλατείας παίζουν οι αποβάθρες των λιμανιών.

Στη μελέτη των χώρων όπου σήμερα εκφράζονται πλατείες, αναγνωρίζει κανείς πολλές και διάφορες παραμέτρους βάσει των οποίων μπορεί να επιχειρηθεί μία ταξινόμηση. Ίσως η πρώτη θα μπορούσε να είναι η παράμετρος του μεγέθους. Σύμφωνα με τον Μ. Βεμπ, μεγαλύτερη πλατεία στην Ευρώπη είναι η Κονκορντ στο Παρίσι. Όμως η πλατεία στην Αγία Πετρούπολη προτού δένδροφυτευτεί έχει μήκος 1100 μ. και εύρος στο στενό της μέρος 135 μ.

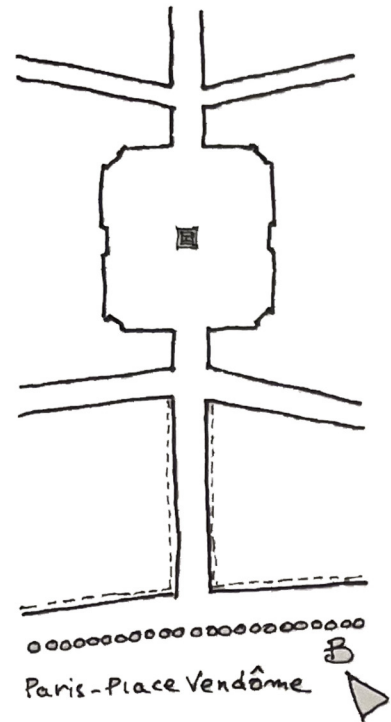

1. Αθήνα, Αρχαία Αγορά
 Στη βόρεια πλευρά του χώρου κατασκευάστηκε συμβολικά μια πύλη σε μορφή αψίδας για να δηλώσει το περικλειστό του χώρου.

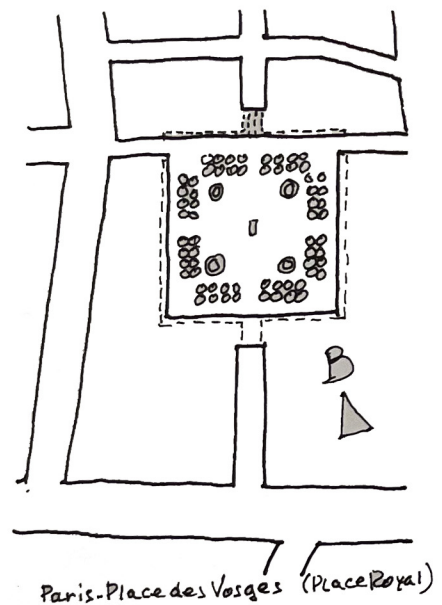

2. Άσσος, η αγορά 2ος αι. π.Χ.
 Η είσοδος στον χώρο της αγοράς πραγματοποιείται κάτω από αψίδες ή μέσω κλιμάκων.

Οι ιστορικές πόλεις μάλιστα βρίθουν από μικρές πλατείες, παρά το ότι οι επεμβάσεις και οι αναπλάσεις έχουν καταστρέψει μεγάλο βαθμό. Αυτό που βλέπουμε για την έννοια της πλατείας είναι ότι από τη μία έχουμε τη γιγάντια κλίμακα και από την άλλη τη καθαρά ανθρώπινη κλίμακα. Υπάρχουν πλατείες που ξεπερνούν το χιλιόμετρο και άλλες που έχουν διαστάσεις μιας αυλής. Οι πλατείες μπροστά σε εκκλησίες αποτελούν ουσιαστικά το προαύλιο τους και κατά κανόνα είναι περιορισμένες. Η πλατεία της Παναγιάς των Παρισίων, προτού διευρυνθεί, δεν υπερβαίνει τα 60x75μ. Το ίδιο συναντάμε στις περισσότερες μεσαιωνικές πόλεις της δυτικής Ευρώπης. Αλλά και αν στραφούμε προς την αναγέννηση και την αρχαιότητα, οι χώροι που αποτελούσαν την καρδιά των ελευθέρων χώρων είχαν σαφώς ανθρώπινη κλίμακα, το ίδιο ίσχυε και για τις Ρωμαϊκές πόλεις. Αν εξετάσουμε τις πλατείες που έχουν μείνει γνωστές στην ιστορία της πολεοδομίας ως οι πιο επιτυχημένες στον αστικό χώρο, θα δούμε πως οι περισσότερες έχουν μέγεθος από 125x125 έως 150x150μ. Σε αυτήν την περίπτωση ανήκουν η πλας ντε Βοζ και η πλας Βάντομ στο Παρίσι (17ος και 18ος αι.) καθώς η πλατεία Συντάγματος και Ομόνοιας στην Αθήνα. Οι αναλογίες πλάτους προς μήκος σε μια πλατεία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τη σχέση 1 προς 5 πέρα από την οποία δημιουργείται η αίσθηση του δρόμου. Το **κύριο χαρακτηριστικό της πλατείας** δεν είναι οι διαστάσεις της αλλά οι αναλογίες, η μορφή και η διαμόρφωση που πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να δημιουργείται η αίσθηση της στάσης. Γιατί η πλατεία μπορεί να είναι μια αφετηρία ή ένα τέρμα αλλά είναι κατ' εξοχήν ο ελεύθερος χώρος στάσης μέσα στον πολεοδομικό ιστό.¹

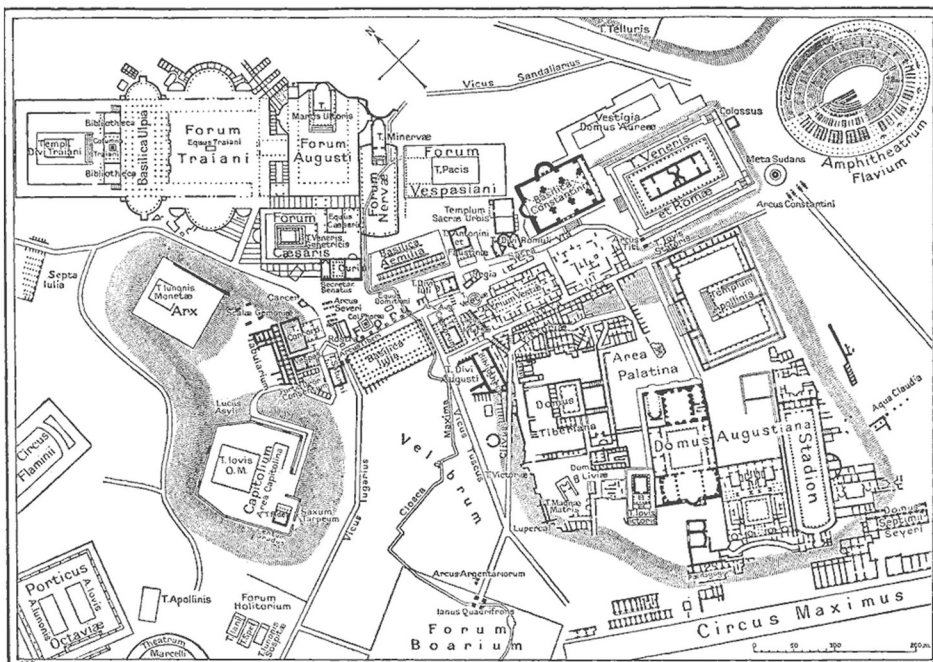
3. Παρίσι, πλας Βαντόμ
Αυτή η πλατεία με τις εξαιρετες αναλογίες είναι έργο του Μονσάρ και έχει διαστάσεις 140x120μ. Η πλατεία έχει μόνο δύο εισόδους και θα μπορούσε να περιληφθεί στην κατηγορία των κλειστών πλατειών αλλά δεν ήταν αυτός ο στόχος κατά τον σχεδιασμό της.

4. Παρίσι, πλας ντε Βοζ
Το μέγεθος αυτής της πλατείας που σχεδιάστηκε ως περίκλειστος χώρος είναι 140x145μ.

1.1.1 Ιστορική εξέλιξη της πλατείας

Η πλατεία κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους: Η αγορά εξελίχθηκε στο Forum, το οποίο περιβάλλονταν από δημόσια κτίρια και ναούς, και ήταν επίσης το κέντρο της αστικής και πολιτικής δραστηριότητας. Σε αντίθεση όμως με αυτήν, τα Forum ήταν περισσότερο εξειδικευμένα όσον αφορά τις λειτουργίες τους. Το κεντρικό Forum αποτελεί το διοικητικό και θρησκευτικό κέντρο και τοποθετείται στην τομή των δύο κεντρικών αξόνων της πόλης. Μικρότερες εξειδικευμένες αγορές ή στάδια χωροθετούνται στα σημεία συνάντησης των κύριων αξόνων με δευτερεύοντες άξονες. Όπως η ελληνική αγορά, το ιταλικό forum δεν έχει από καταγωγή καμία αρχιτεκτονική δομή. Είναι απλά μια πλατεία πλακοστρωμένη, περιορισμένη από δρόμους του αστικού κέντρου, γύρω από το οποίο ομαδοποιούνται θρησκευτικά κτίρια και μαγαζιά. Κατά την ελληνιστική περίοδο προστέθηκαν στοές. Όπως οι περισσότεροι δρόμοι είναι στενοί, 4,5-5 μ, 6-7 μ. ο μέσος όρος, έτσι και οι πλατείες, δεν είναι καθόλου πιο ευρύχωρες, με εμβαδόν 1.000 τ.μ. οι μεγαλύτερες. Το σχήμα τους, όπως αυτό πέρασε από την αγορά του 5ου αιώνα π.Χ., είναι τετράγωνο ή ορθογώνιο. Κυριαρχείται από άξονες συμμετρίας. Οι άξονες των κτιρίων είναι συμμετρικοί ως προς τον κύριο άξονα. Τα κτίρια δεν αντιμετωπίζονται ως ανεξάρτητες ενότητες αλλά ως τμήματα ενός συμπαγούς συνόλου. Η τυπολογία τους είναι ενιαία και η στοά αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο. Στους αυτοκρατορικούς χρόνους δημιουργούνται στη Ρώμη οι αυτοκρατορικές αγορές (imperial fora). Χαρακτηρίζονται από μνημειακότητα στη σύνθεση. Συνδέονται μεταξύ τους αξονικά και η κάθε αγορά, αν και διατηρεί τη χωρική της ενότητα, γίνεται κρίκος μιας αξονικής ακολουθίας.

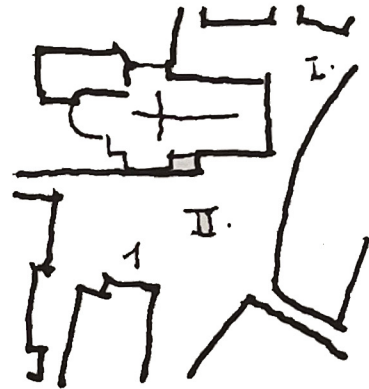

5. το forum της Ρώμης

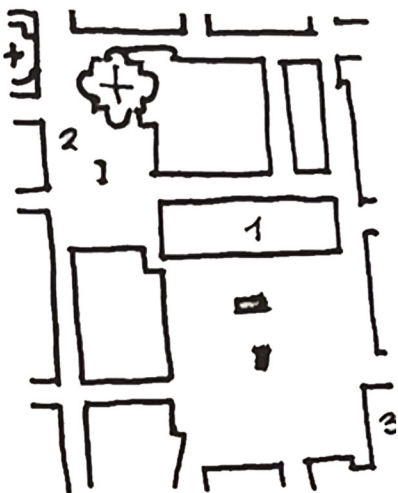
Η πλατεία κατά τον μεσαίωνα: Έχει ενδιαφέρον να μελετήσει κανείς την πλατεία στους ευρωπαϊκούς οικισμούς κατά τον μεσαίωνα. Από άποψη μορφής παρουσιάζουν τεράστια ποικιλία από απλά ορθογώνια έως πολύπλοκα σχήματα. Από άποψη μεγέθους μπορούν να υποδιαιρεθούν σε τρεις κατηγορίες. Πρώτον, οι ευμεγέθεις που φτάνουν από 5 έως 15 στρέμματα. Δεύτερον, αυτές που ουσιαστικά είναι προαύλια εκκλησιών και φτάνουν από 3 έως 12 στρέμματα και τρίτον οι πολύ μικρές από 1 έως 3 στρέμματα πάλι ως προαύλια εκκλησιών που παίζουν ουσιώδη ρόλο στη λειτουργία του αστικού χώρου.²

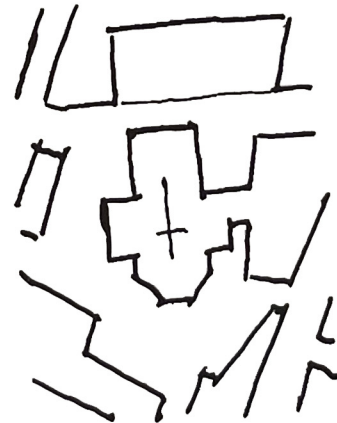
6. I πλατεία της αγοράς, II πλατεία των γυναικών
1. η εκκλησία της παρθένου, 2. η ωραία κρήνη

8. Περούτζα
I πλατεία του παπά, II πλατεία Ντούμο
1. δημαρχείο

7. Πάρμα
I πλατεία ντέλα Στεκάτα, II Μεγάλη πλατεία
1. κοινοτικό μέγαρο, 2. Παναγία της Στεκάτα
3. μέγαρο της Ποντεστερίας

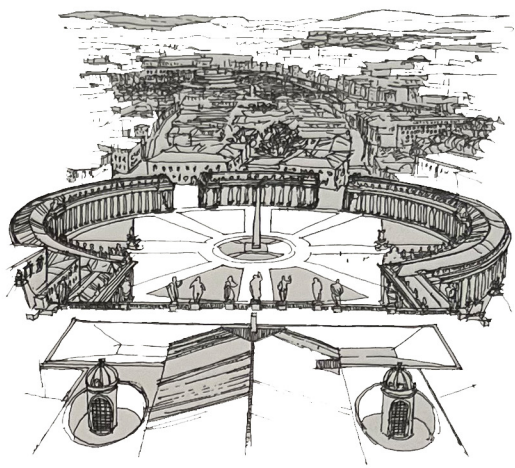

9. Σβέριν, πλατείες του καθεδρικού ναού

Η πλατεία στην Αναγέννηση: Την πλατεία-συλλογική δημιουργία του Μεσαίωνα διαδέχεται η σχεδιασμένη πλατεία της Αναγέννησης που προτάσσεται ως μέσο για την επιβολή της γεωμετρίας ως έκφραση ενός νέου πολιτισμού. Οι λειτουργικές ανάγκες της πόλης υποχωρούν, η πλατεία ανάγεται σε κεντρικό αστικό χώρο και απαντά σε αξιώσεις γοήτρου και κώδικες που αναδεικνύουν τις ηγεμονικές ομάδες. Δημιουργία πολλών τέτοιων πλατειών ή η αναδιοργάνωση παλαιότερων, παρατηρείται τον 15ο αιώνα με αφορμή τον εκμοντερνισμό των πόλεων και την αποκατάσταση των οχυρώσεων. Η σύνδεση και η συνέχεια παίρνουν μεγαλύτερη σημασία από τον συγκεκριμένο³. Οι πλατείες δεν αποτελούν αυτοτελή σύνολα αλλά στάσεις σε μία πορεία. Η έννοια της στάσης ενισχύεται με κάποιο στοιχείο τοποθετημένο κεντρικά. Ο δρόμος ως μέσο σύνδεσης των διαφόρων τόπων και τρόπος εξασφάλισης της συνέχειας επανέρχεται στο προσκήνιο. Πίσω από τις εκλεπτυσμένες όμως όψεις των πλατειών και των άνετων δρόμων συνωστίζεται ο πληθυσμός της πόλης.

Η πλατεία στο Μπαρόκ: Η αναγεννησιακή θεώρηση της τέχνης - σύμφωνα με την οποία η τέχνη είναι αναπαράσταση και μίμηση της πραγματικότητας που ακολουθεί τους αυστηρούς κανόνες των αναλογιών και των αρμονικών σχέσεων - είχε εγκαταλειφθεί από την εποχή του Μανιερισμού. Κατά την περίοδο του Μπαρόκ η επαφή με τη φύση είχε ως στόχο την έξαρση των συναισθημάτων του θεατή. Η σύνθεση της μορφής καθορίζεται από την κίνηση και την έκφραση και όχι από τις αναλογίες. Η αναγεννησιακή θεώρηση της τέχνης - σύμφωνα με την οποία η τέχνη είναι αναπαράσταση και μίμηση της πραγματικότητας που ακολουθεί τους αυστηρούς κανόνες των αναλογιών και των αρμονικών σχέσεων - είχε εγκαταλειφθεί από την εποχή του Μανιερισμού. Κατά την περίοδο του Μπαρόκ η επαφή με τη φύση είχε ως στόχο την έξαρση των συναισθημάτων του θεατή. Η σύνθεση της μορφής καθορίζεται από την κίνηση και την έκφραση και όχι από τις αναλογίες.

Στην συγκεκριμένη περίοδο οι προσόψεις διαμορφώθηκαν με πολλές καμπυλόγραμμες επιφάνειες. Οι διάφοροι όγκοι τοποθετήθηκαν σε ιεραρχημένα σύνολα, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην πρόσοψη των κτιρίων, η οποία δεν ήταν παράλληλη με το δρόμο, αλλά δημιουργούσε μια επιφάνεια κυματοειδή, με πολλές διακυμάνσεις στο χώρο. Για παράδειγμα, η πρόσοψη ενός κτιρίου προς μια πλατεία μπορούσε να θεωρηθεί ως "ο εσωτερικός τοίχος ενός σαλονιού", και ως τέτοιος να διακοσμηθεί ανάλογα. Η σχέση της αρχιτεκτονικής με την οργάνωση του χώρου της πόλης έγινε στενότερη, και σ' αυτό ιδιαίτερο ρόλο είχε η πλατεία. Η πλατεία μπορούσε να αποτελέσει χώρο ένταξης ενός μνημείου ή το κεντρικό σημείο πολλών συγκοινωνούντων χώρων της πόλης ή ακόμα το κεντρικό σημείο διάφορων ελεύθερων χώρων της πόλης σε μια ιεραρχημένη σύνθεση. Για παράδειγμα στα αρχιτεκτονικά έργα του Μπερνίνι η μάζα χάνει την υπόστασή της μέσα από τον επιδέξιο χειρισμό των υλικών και των όγκων. Όσον αφορά το περιστύλιο της εκκλησίας του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη, πρότεινε μια εντυπωσιακή λύση του χώρου γύρω από το μεγαλόπρεπο κτίριο, δημιουργώντας ένα πολεοδομικό και συμβολικό σημείο ένωσης ανάμεσα στο μνημείο και την πόλη, ανάμεσα στο ναό και το εκκλησίασμα. Το περιστύλιο είναι μια αλληγορική μορφή: τα "μπράτσα" της εκκλησίας ανοίγουν, για να αγκαλιάσουν και να δεχτούν όλους τους πιστούς της οικουμένης. Η ελλειψοειδής μορφή του όχι μόνο τονίζει τη μεγαλοπρεπή είσοδο της εκκλησίας, αλλά δημιουργεί μια τεράστια πλατεία, ένα χώρο συγκέντρωσης των πιστών και μια εντυπωσιακή διαδοχή χώρων.

10. η πλατεία του Αγ. Πέτρου, Βατικανό

11. η πλατεία του Αγ. Πέτρου, Βατικανό

Η πλατεία στο Βυζάντιο: Η αστική πλατεία δεν εμφανίζεται με την μορφή αυτή στις ελληνικές πόλεις ούτε στην περίοδο της Ανατολικορωμαϊκής – Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Μετά από τον 4ο αιώνα μ. Χ η πολιτική λειτουργία της αγοράς σταδιακά χάνεται, όπως εξ άλλου και ο αστικός χώρος που της αντιστοιχούσε. Η πλατεία και οι στοές καταλαμβάνονται από εργαστήρια και μαγαζιά. Η πολιτική εξουσία ασκείται από το παλάτι, ενώ οι διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα στις γειτονιές και στα θρησκευτικά κτίρια. Η λέξη αγορά σημαίνει απλά τον χώρο και την δραστηριότητα των εμπορικών ανταλλαγών. Κατά την τελευταία περίοδο του Βυζαντίου (1204 – 1453) εμφανίζεται ένα νέο στοιχείο για τον δημόσιο χώρο, αυτό της ελεύθερης πλατείας μπροστά από το παλάτι. Το στοιχείο αυτό θεωρείται ότι απηχεί τις σύγχρονες ιταλικές ιδέες και κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας που έπεται, χρησίμευε ως χώρος για τα παζάρια.

12. Ιορδανία, Γέρασα, άποψη πλατείας

13. Μυστράς, η πλατεία μπροστά στο συγκρότημα των παλατιών των δεσποτών

Η πλατεία το 19ο αιώνα: Εκείνη τη περίοδο πολλοί από τους οικισμούς που ακμάζουν οικονομικά αρχίζουν να χτίζουν σχολεία και κοινωνικές δομές και εμφανίζεται ένας πρώτος τύπος πλατείας. Αυτός ο νέος τύπος ανοιχτού χώρου που λειτουργεί ως πλατεία μπορεί να εντοπιστεί κυρίως σε μερικές πόλεις και χωριά στην Ελλάδα, στα βουνά της ηπειρωτικής χώρας και στα νησιά, που κατοικήθηκαν μετά την οθωμανική κατάκτηση. Η κοινοτική ζωή άνθισε και παρήγαγε πλατείες για τις κοινωνικές δραστηριότητες των κατοίκων, όπως αγορές, θρησκευτικές τελετές, τοπικά συμβούλια, αναψυχή. Οι πλατείες αυτές ακούγονται σε εμάς με το όνομα «Πλατεία του Πλατάνου».⁴ Η προέλευσή τους ανάγεται στην παρουσία του νερού. Ο πλάτανος φύτεται δίπλα στο νερό χάρη στην εντυπωσιακή του μακροζωία καθίσταται μόνιμο και σταθερό σημείο αναφοράς, τοπόσημο ενός χώρου συνάντησης φιλόξενου και σκιερού, κεντρικού τόπου για τη ζωή της κοινότητας. Σταδιακά κτίσματα και χρήσεις προστίθενται (εκκλησία, πάγκοι αγοράς) χωρίς ωστόσο να καθορίζουν το σχήμα της πλατείας.

Καθώς οι Ευρωπαϊκές πόλεις βιώνουν την αστικοποίηση, οι δρόμοι αρχίζουν να καταλαμβάνουν το αστικό τοπίο, διευκολύνοντας την κυκλοφορία και την ανάπτυξη. Στην Ελλάδα, αυτή η διαδικασία εξελίσσεται πιο αργά, καθώς πολλές πόλεις έχουν υποστεί καταστροφές από πολέμους. Οι νέες αρχές επικεντρώνονται στην ίδρυση νέων πόλεων και την αναγέννηση του αστικού χώρου. Κατά τον 19ο αιώνα, μπορούμε να διακρίνουμε δύο τύπους πλατειών. Αυτές που υπάρχουν ήδη και αναμορφώνονται μετά την ανεξαρτησία, και οι νέες που δημιουργούνται σε νέες πόλεις ή συνοικίες. Στα πολεοδομικά σχέδια της εποχής, οι πλατείες παίζουν καθοριστικό ρόλο, συνδέοντας μεγάλες οδικές αρτηρίες, φιλοξενώντας δημόσια κτίρια και δημιουργώντας ανοιχτούς χώρους για τον δημόσιο βίο και την κοινωνικότητα. Η νεοελληνική πλατεία συνδυάζει τις ιστορικές της λειτουργίες με σύγχρονες ανάγκες, αποτελώντας θεμελιώδες στοιχείο του αστικού ιστού και του δημόσιου χώρου. Παραδείγματα αυτών των πλατειών είναι η Πλατεία Συντάγματος και η Πλατεία Ομόνοιας στην Αθήνα.

14. Ο πλάτανος της Κηφισιάς

15. πλατεία Ομονείας

Η πλατεία τον 20ο αιώνα: Η εξέλιξη των πλατειών στην Ελλάδα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία των πόλεων και τις μεταβολές που αυτές υπήρξαν. Στη βόρεια Ελλάδα, στη διάρκεια της δεύτερης δεκαετίας του 20ού αιώνα, αναδύεται ένας νέος τύπος πλατείας. Σε πόλεις που είχαν υποστεί σοβαρές ζημιές από τον πόλεμο και απαιτούσαν εκσυγχρονισμό, υιοθετήθηκαν πολεοδομικά σχέδια από την École des Beaux Arts του Παρισιού ή τον ιταλικό ρασιοναλισμό. Αυτή την εποχή, η ανάπτυξη των αστικών κέντρων στηρίχθηκε κυρίως στην ιδιωτική πρωτοβουλία, με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση των οικοπέδων μέσω της ανέγερσης ψηλών κτιρίων. Ως αποτέλεσμα, η αντικατάσταση των χαμηλών κτιρίων του 19ου αιώνα και του μεσοπολέμου με πολυόροφα κτίρια δημιούργησε ανισορροπία μεταξύ των πλατειών και του γύρω κτιριακού περιβάλλοντος, διαταράσσοντας την παραδοσιακή τους σχέση. Η αλλαγή κλίμακας, η απώλεια θέας λόγω των νέων κτιρίων, η αυξημένη κυκλοφορία και η μειωμένη προσβασιμότητα, καθώς και η κατασκευή δρόμων που διέσπασαν τους υπαίθριους χώρους, μείωσαν την ελκυστικότητα των πλατειών, μετατρέποντάς τες σε κυκλοφοριακούς κόμβους.

Σταδιακά, αναδύεται ένας νέος τύπος πλατειών που συνεχίζει να κεντρίζει το ενδιαφέρον. Αυτές περιλαμβάνουν δημόσιους χώρους ποικίλης μορφής και χρήσης, όπως χώροι που ανακτήθηκαν από την εγκατάλειψη σε πυκνοκατοικημένες γειτονιές ή σε νέες περιοχές, καθώς και φυσικούς ή αρχαιολογικούς χώρους που είχαν παραμεληθεί και αναβαθμίστηκαν, ενσωματώνοντάς τους στον αστικό ελεύθερο χώρο. Παρά τις διαφορές τους, αυτοί οι χώροι συνθέτουν έναν ενιαίο τύπο πλατείας που διαφέρει από την παραδοσιακή έννοια της πλατείας ως ελεύθερου χώρου.

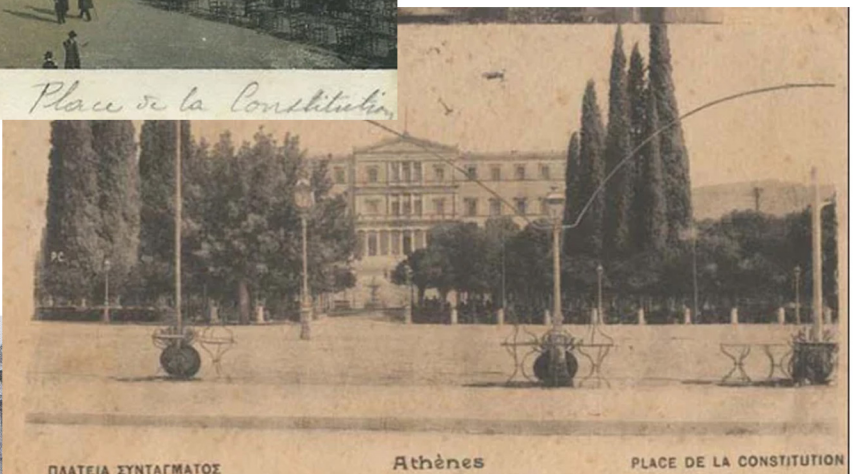
Στα τέλη της δεκαετίας του 1970, στην Ευρώπη εμφανίζονται νέες τάσεις για την αναβάθμιση και αξιοποίηση των ελεύθερων χώρων, ταυτόχρονα με αυξανόμενο ενδιαφέρον για την αρχιτεκτονική κληρονομιά, την αρχιτεκτονική τοπίου, την οικολογία και τον αστικό σχεδιασμό. Αυτές οι τάσεις, που εστιάζουν στη βιωσιμότητα και στη συλλογική χρήση του δημόσιου χώρου, ανανεώνουν και στην Ελλάδα το ενδιαφέρον για την αναβάθμιση των δημόσιων χώρων.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Athènes Place de la Constitution

16,17. Πλατεία Συντάγματοςενεπιστολικό δελτάριο με χρονολογία 1912.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Athènes

PLACE DE LA CONSTITUTION

18. Πλατεία Κάνιγγος, 20ος αιώνας.

Η πλατεία τον 21ο αιώνα: Στη σύγχρονη εποχή, η χρήση της πλατείας έχει αλλάξει ριζικά, καθώς η εξέλιξη της κοινωνίας και των πόλεων είναι ταχύτερη σε σχέση με τα παλαιότερα χρόνια. Σήμερα, η πλατεία και οι δημόσιοι χώροι φαίνεται να "πνίγονται" από τα επιβλητικά κτήρια που τους περιβάλλουν και από τις εμπορικές χρήσεις που κυριαρχούν. Σταδιακά, οι πλατείες μετατρέπονται σε περιοχές εμπορευματοποίησης, όπου κυριαρχούν καρέκλες που τοποθετούν τα καταστήματα ή στέγαστρα, με αποτέλεσμα να χάνεται η αυθεντική τους λειτουργία και σημασία. Συμπεραίνουμε ότι στην Ελλάδα ουσιαστικά λείπουν οι αληθινές πλατείες.

19. Πλατεία Αυδή, Μεταξουργείο
κατειλημμένη από καθίσματα καταστημάτων

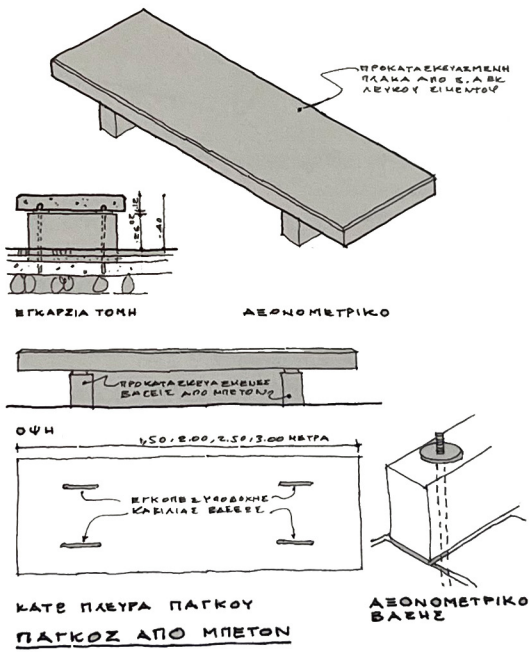
20. Πλατεία Αγίων Θεοδώρων, Αθήνα

1.1.2 Αστικός Εξοπλισμός

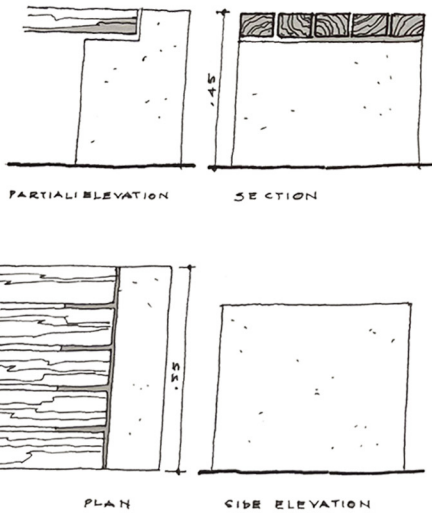
Ο δημόσιος χώρος πρέπει να προσφέρει καθίσματα για τους πεζούς, ώστε να μπορούν να ξεκουραστούν χωρίς την υποχρέωση να πληρώσουν. Συνήθως αυτά τα καθίσματα έχουν τη μορφή παγκακιών, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του δημόσιου χώρου. Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες παγκακιών, οι οποίες διαφοροποιούνται και ως προς τα υλικά κατασκευής τους. Ενδεικτικά, μπορούμε να βρούμε κτιστούς πάγκους, ξύλινους ή μεταλλικούς, οι οποίοι μπορεί να είναι απλοί ή να διαθέτουν πλάτη. Υπάρχουν οι μόνιμοι πάγκοι που μπορεί να είναι από απλά πέτρινα πεζούλια έως από τις πιο περίεργες κατασκευές από σκυρόδεμα. Οι μεικτοί πάγκοι, οι οποίοι διαθέτουν δύο και περισσότερα υλικά, συνηθίζονται πιο πολλοί στους δημόσιους χώρους και τις πλατείες. Συνηθίζεται να χρησιμοποιούν βάσεις με κτιστές ή χυτές από οπλισμένο σκυρόδεμα και ξύλινες σανίδες για το κάθισμα. Όσοι πάγκοι κατασκευάζονται αποκλειστικά από μέταλλο απαιτούν μικρότερη συντήρηση από ότι οι μεικτοί. Επίσης, υπάρχουν και οι κινητοί πάγκοι, οι οποίοι έχουν το πλεονέκτημα ότι μπορούν να μεταφερθούν σε δροσερό μέρος το καλοκαίρι ενώ το χειμώνα σε μια αντίστοιχη τοποθεσία που θα βόλευε καλύτερα. Για να μην υπάρξει η κλοπή πρέπει να έχουν αρκετό βάρος αλλά όχι και τόσο για να μην μπορούν να μεταφερθούν. Το μειονέκτημα τους είναι ότι αφού μετακινούν εγκαταλείπονται σε μια δημόσια θέση δημιουργώντας μια εικόνα εγκατάλειψης. Συνήθως κατασκευάζονται από σιδερένιες λάμες, σκέτες ή σε συνδυασμό με ξύλο.⁵

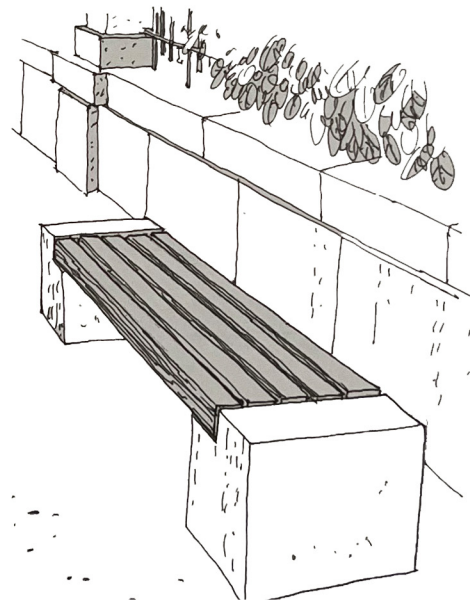
21,22,23. Το πεζούλι που ορίζει το παρτέρι λειτουργεί ως πάγκος. Τύπος καθίσματος από τη λαϊκή παραδοσιακή αρχιτεκτονική, που επιβίωσε μέσα στους αιώνες γιατί αποτελεί λύση πρακτική και εντέλει φυσική και όμορφη.

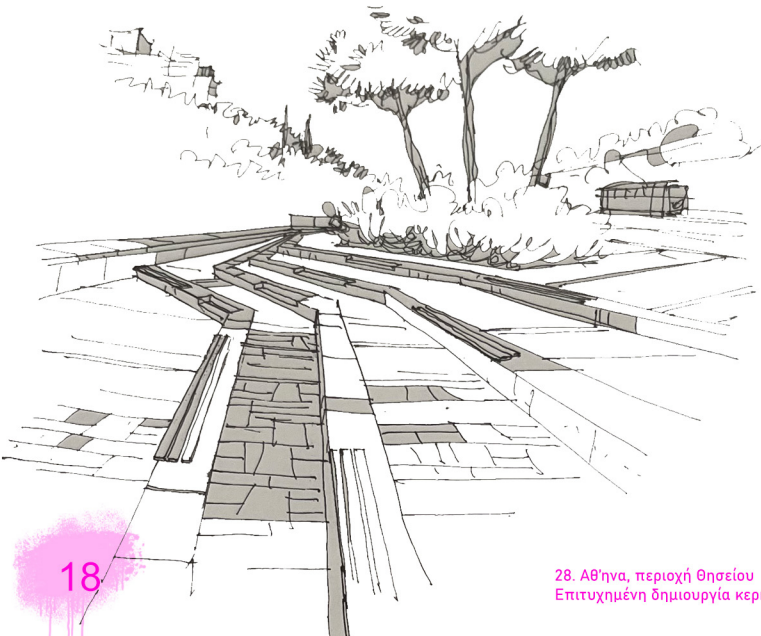
24. Αθήνα, εντοπίηση αρχαιολογικών χώρων.
Πάγκος από οπλισμένο σκυρόδεμα

25. Στοκχόλμη, πάγκος από μπετόν.
Ενδιαφέρουσα προστάθεια πλαστικότητας.

26.27. Αθήνα, Λεωφόρος Β. Αμαλίας
Μία πρακτική, λιτή και αισθητικά άρτια λύση, Ξύλινες λωρίδες σε βάσεις από τεχνητούς λίθους

28. Αθήνα, περιοχή Θησίου
Επιτυχημένη δημιουργία κερκίδων για ομάδες επισκεπτών

1.2 Οι χώροι των σύγχρονων πόλεων

Στις σύγχρονες πόλεις, η ανάπτυξη των δημόσιων χώρων συνδέεται άμεσα με τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες καθώς και με την αύξηση του πληθυσμού και τις μεταβαλλόμενες ανάγκες του. Ο δημόσιος χώρος σήμερα δεν έχει μία ενιαία λειτουργία, καθώς κάθε άτομο τον προσαρμόζει στις δικές του ανάγκες και επιθυμίες. Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, οι πλατείες έχουν πια ενταχθεί στο καπιταλιστικό κομμάτι της κοινωνίας, καθώς οι εμπορικές δραστηριότητες επεκτείνονται σε όλο και περισσότερους ελεύθερους δημόσιους χώρους. Αυτή η εξέλιξη ενισχύει την κοινωνική και οικονομική ζωή, δημιουργώντας ωστόσο προκλήσεις για την ισορροπία των λειτουργιών αυτών των χώρων. Ως αποτέλεσμα, παρατηρείται σε κάθε περιοχή αύξηση της αξίας της γης και των κτιρίων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι δημόσιοι χώροι στις σύγχρονες πόλεις να γίνονται αντικείμενο έλεγχου και διαχείρισης με σκοπό να διασφαλιστεί η οικονομική τους εκμετάλλευση με αποτέλεσμα να περιθωριοποιούνται οι χρήστες και οι δραστηριότητες που δεν ενισχύουν αυτήν την οικονομική αξία.

Αυτό φαίνεται να αμβλύνθηκε κατά την περίοδο της πανδημίας του COVID-19, όταν οι εμπορικές δραστηριότητες περιορίστηκαν και ο κόσμος στράφηκε προς τις δημόσιες πλατείες. Οι άνθρωποι ανακάλυψαν νέες μορφές κοινωνικοποίησης, μετατρέποντας ακόμα και τις γωνιές των δρόμων σε ανεπίσημα καφέ και χώρους συνάντησης. Αλλά και στην περίοδο της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας, το να κάτσεις σε μια πλατεία ήταν μία οικονομική λύση.

Βέβαια αυτό που παρατηρείται σε πολλά δημόσια μέρη είναι ότι προσπαθούν να ενισχύσουν πολύ την εμπορική ζώνη αφού σε πολλές πλατείες και χώρους αφαιρούν τον αστικό εξοπλισμό και απωθούν τη συγκέντρωση του κόσμου σε αυτές.

29. Πλατεία Αγ. Ειρήνης, Αθήνα, Πλατεία Αγ. Γεωργίου, Κυψέλη
πλατείες που πλέον "ανήκουν" στα μαγαζιά

2. Η νεολαία στους αστικούς χώρους

2.1 Η αποτρεπτική αρχιτεκτονική προς τους νέους

Οι **νέοι**, οι οποίοι αποτελούν ίσως τους πιο ορατούς και πολυάριθμους καθημερινούς χρήστες του δημόσιου χώρου, συχνά συγκαταλέγονται μεταξύ των “ανεπιθύμητων” ομάδων. Οι αυθόρμητες χρήσεις του δημόσιου χώρου από τους νέους συχνά θεωρούνται απειλή για την εικόνα και την ασφάλεια των δρόμων και των πλατειών. Είτε μαζεύονται μετά το σχολείο, είτε συμμετέχουν σε δραστηριότητες αναψυχής ή κάνουν skate, συχνά “κατηγορούνται” από τους κατοίκους, τους καταστηματαρχές και τα μέσα ενημέρωσης ως θορυβώδεις, ανυπάκουοι, βρώμικοι ή ακόμη και απειλητικοί. Ωστόσο, μοιράζονται έναν κοινό περιθωριακό ρόλο στην παραγωγή του αστικού χώρου και συχνά καταλαμβάνουν μια περιθωριοποιημένη θέση στην καθημερινή τους χρήση.

Όπως ανέφερα και πιο πάνω το skate είναι μια κατηγορία που αντιμετωπίζει δυσκολίες και είναι ανεπιθύμητο στον δημόσιο χώρο αφού παρουσιάζεται ως καταστροφικό εστιάζοντας στις υλικές ζημιές και την όχληση. Για να μην υπάρχουν αυτά τα θέματα στην πόλη, κατασκευάζονται ειδικοί χώροι για skate, skateparks, τα όποια όμως δεν έχουν τη σωστή δομή και δεν λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των skaters. Έτσι, η “αμυντική” αρχιτεκτονική που χρησιμοποιείται στον αστικό εξοπλισμό είναι για τον περιορισμό αυτών των καταστάσεων με στόχο τη πρόληψη τη διατήρηση της τάξης. Ουσιαστικά είναι μια μέθοδος αστικού σχεδιασμού που γενικά αποθαρρύνει τη χρήση χώρων από οποιονδήποτε άλλο τρόπο εκτός από την πρόθεση του ιδιοκτήτη. Ενώ με μια πρώτη ματιά αυτό το είδος σχεδιασμού χώρων μπορεί να φαίνεται λογικό, από πίσω κρύβει ένα βαθιά ριζωμένο μίσος.⁶

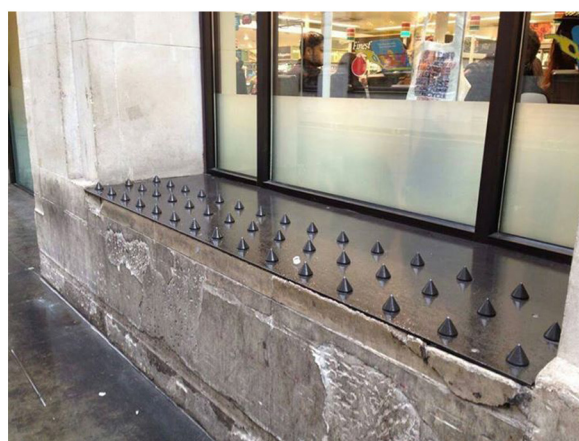

30. Μεταλλικές μπάρες που χωρίζουν τα δημόσια παγκάκια. Ίσως μικροσκοπικά καρφιά που προεξέχουν από ένα κιγκλίδωμα ή στην επιφάνεια ενός τοίχου.

Το συγκεκριμένο θέμα δεν απωθεί μόνο τους νέους αλλά και άστεγους να χρησιμοποιήσουν τον εξοπλισμό της πόλης. Θέλουν να υπάρχει μια καθαρότητα στους δημόσιους χώρους της πόλης και η "αμυντική" αρχιτεκτονική προσφέρει είτε την εγκατάσταση άβολων καθισμάτων που αποτρέπουν την μεγάλη διάρκεια χρήσης αλλά και τη χρήση απωθητικών στοιχείων όπως καρφιά, φράχτες που αμέσως δημιουργεί ένα συναίσθημα αποφυγής από τον χώρο. Στην περίπτωση του skate επιστρατεύονται στοιχεία, τα οποία τοποθετούνται στις ακμές των επιφανειών που οι skaters εκτελούν τα διαβρωτικά κόλπα ολίσθησης (grinds). Βέβαια, όλα αυτά τα εμπόδια δεν σταματούν τους skaters να χρησιμοποιήσουν την πόλη ως πάρκο ενώ μπορούν να επινοήσουν νέες δημιουργικές προσεγγίσεις και τεχνικές ώστε να εντάξουν στο χώρο τη δράση τους.

31. Η πρόληψη αυτή πέρα από τους άστεγους συμπεριλαμβάνει φυσικά και τους νέους, που αντιμετωπίζονται ως δυνητικά παραβάτες, με την αντίστοιχη εχθρική αρχιτεκτονική να εφαρμόζεται σε διάφορα σημεία του δημόσιου χώρου, όπως παγκάκια, πλατείες και πάρκα όπου συχνάζουν παρέες νεολαίων, υποκουλτούρες και σκέιτερς.

32. Για την υπεράσπιση του δημόσιου χώρου

2.2 Οι νέοι και ο δημόσιος χώρος

Ο δημόσιος χώρος σχηματίζεται συνήθως από την παρουσία εφήβων και νέων, άλλα όχι μόνο από αυτούς. Οι έφηβοι δεν έχουν προφανές δικαίωμα στους δικούς τους χώρους, δεν έχουν πού να πάνε εκτός από δημόσιους χώρους. Είναι γνωστό ότι πολλοί έφηβοι συχνά θέλουν να είναι ανεξάρτητοι από τους γονείς τους. Δεδομένου ότι δεν έχουν δικό τους πραγματικό ιδιωτικό χώρο και έτσι χρησιμοποιούν συχνά δημόσιους ή σχεδόν δημόσιους χώρους.

Σε μία μελέτη στη Βρετανία, έχει εξεταστεί η χρήση του χώρου και της συμπεριφοράς των νέων εφήβων. Ο Hugh Matthews υπογραμμίζει ότι τα μεγαλύτερα παιδιά παραμένουν αόρατα στο αστικό τοπίο, κάτι που αναδεικνύει μια πιο σύνθετη εικόνα για τη θέση των εφήβων στη σύγχρονη κοινωνία. Η παράβλεψη του τρόπου με τον οποίο οι νέοι αντιλαμβάνονται τον χώρο τους καθιστά την ομάδα αυτή σημαντικούς "αουτσάιντερ". Ο Matthews προτείνει ότι υπάρχει ανάγκη να διερευνηθεί το περιβάλλον από την οπτική των νέων, καθώς μόνο έτσι μπορούν να αναγνωστούν ως πλήρως ολοκληρωμένοι χρήστες μεγάλων δημόσιων χώρων. Το συμπέρασμα της μελέτης ήταν ότι οι νέοι συχνά παραμένουν αόρατοι στους δημόσιους χώρους πέρα από το σπίτι, το σχολείο και τις παιδικές χαρές. Συνήθως τους παρέχουν μόνο "συμβολικούς χώρους", συχνά ακατάλληλους για τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες τους.

Η κάθε γωνιά του δρόμου, τα εσωτερικά εμπορικά κέντρα, οι πλατείες μπορεί να θεωρηθούν ως μέρη όπου οι έφηβοι μπορούν να συναντηθούν και να δημιουργήσουν τις δικές τους ταυτότητες. Στην προσπάθειά τους να επανακαταβάλλουν κάποιους από τους καθημερινούς δημόσιους χώρους, οι έφηβοι αφήνουν πίσω τους προσωπικούς "εδαφικούς δείκτες" (όπως τα γκράφιτι), οι οποίοι λειτουργούν ως συμβολικές χειρονομίες αποστασιοποίησης από τον κόσμο των ενηλίκων. Σύμφωνα με τους ερευνητές (Matthews, Limb and Percy-Smith 1998)⁷, οι νέοι οι άνθρωποι δημιουργούν τις δικές τους "μικρογεωγραφίες" μέσα στο τοπικό τους περιβάλλον, προσπαθώντας να κερδίσουν χωρική αυτονομία από τον έλεγχο των ενηλίκων.

Από το βιβλίο **"Skateboarding and the city: A complete history"**, ο Borden δείχνει ότι το skateboarding έχει σημαντικά οφέλη για τον τουρισμό και την αναζωογόνηση των περιοχών, προσελκύοντας μη skaters σε προηγουμένως υποχρησιμοποιούμενους χώρους, αυξάνοντας τις ώρες χρήσης του δημόσιου χώρου στις κεντρικές επιχειρηματικές περιοχές και συνεισφέροντας στην γενική ζωντάνια, κοινωνικότητα και ασφάλεια του δημόσιου χώρου. Κινούμενοι στο δημόσιο χώρο, οι skaters τον καθιστούν πιο ελκυστικό για επενδυτές, δημιουργώντας μέρος μιας δημιουργικής τάξης που παράγει εμπορεύσιμη κουλτούρα του δρόμου.⁸ Φαίνεται ότι οι skaters δεν έχουν καμία δίκαιη αποδοχή: κατηγορούνται ότι αποθαρρύνουν τις επενδύσεις και ταυτόχρονα ότι βοηθούν να προσελκύσουν πάρα πολλές. Πέρα από την οικονομία και τα σημαντικά οφέλη για τη φυσική υγεία που μπορεί να προσφέρει το skateboarding, ο Borden παραθέτει έρευνες που δείχνουν ότι το skateboarding σε ομάδες βοηθά στη διαμόρφωση της αυτονομίας των εφήβων, των κοινωνικών τους δεξιοτήτων, της αυτοπεποίθησης, των φιλιών και της κοινωνικής τους θέσης και παρέχει δομές ευκαιριών για την ενίσχυση της κοινωνικής, ψυχολογικής και φυσικής ευημερίας των skaters.⁹ Σε μια εποχή υπερπροστατευτικών γονιών, τα skateparks και τα skate spots μπορούν να βοηθήσουν τους νέους να αναπτύξουν αυτόνομες κοινωνικές κουλτούρες μακριά από τα μάτια των γονιών τους. Συνοψίζοντας, το skateboarding προτείνει ότι η ευχαρίστηση, αντί για την εργασία, η χρήση του χώρου αντί για την πληρωμή για αυτόν, η δραστηριότητα αντί για την παθητικότητα, η εκτέλεση αντί για την παρακολούθηση και η δημιουργικότητα αντί για την καταστροφή, είναι όλα πιθανοί συνιστώσες των πόλεων μας.¹⁰

33. Νέοι skaters αξιολογούν το δημόσιο χώρο για κοινωνικοποίηση, 1980
Photography by Jessica Bard

34. skater στο δημόσιο χώρο
Photography by Cornphoto

3. Το skate ως τρόπος ζωής στην πόλη

3.1 Η ιστορία του skate

Το **skateboarding** γεννήθηκε πιθανώς κάποια στιγμή στα τέλη της δεκαετίας του 1940 ή στις αρχές της δεκαετίας του 1950, όταν οι surfer στην California ήθελαν κάτι να κάνουν όταν τα κύματα ήταν επίπεδα. Έτσι, έπρεπε να βρουν έναν άλλο τρόπο για να μην χάνουν την δραστηριότητα τους. Αυτό ονομάστηκε "surf στο πεζοδρόμιο", και οι πρώτοι skaters μιμούνταν το στυλ και τους ελιγμούς του surfing, για αυτό και δεν φόραγαν παπούτσια. Κανείς δεν ξέρει ποιος έκανε την πρώτη τροχοσανίδα, είχαν κάπως πολλοί την ίδια σκέψη την ίδια στιγμή. Τα πρώτα κατασκευασμένα skateboards παραγγέλθηκαν από ένα κατάστημα surf στο Los Angeles της California. Οι πρώτες σανίδες ήταν τετράγωνες και ξύλινες. Η ανάπτυξη του αθλήματος κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου μπορεί επίσης να φανεί σε αριθμούς πωλήσεων skate που ξεπέρασαν σε αξία τα 10 εκατομμύρια δολάρια μεταξύ 1963 και 1965

35. Η πρώτη σανίδα του skate

36. Πρώτη σανίδα skate

37. Παιδιά τη δεκαετία του 60 να κάνουν skate.

38. surfers τη δεκαετία του 50.

Στις αρχές του 1970, ο Frank Nasworthy άρχισε να αναπτύσσει έναν τροχό skateboard κατασκευασμένο από πολυουρεθάνη, ονομάζοντας την εταιρεία του Cadillac Wheels. Πριν από αυτό το νέο υλικό, οι τροχοί skateboard ήταν μεταλλικοί ή πηλοτροχοί. Η βελτίωση της πρόσφυσης και της απόδοσης ήταν τόσο τεράστια που η δημοτικότητα του skateboarding άρχισε να αυξάνεται πολύ γρήγορα, αναγκάζοντας τις εταιρείες να επενδύσουν περισσότερο στην ανάπτυξη προϊόντων. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 τα skateparks δεν είχαν εφευρεθεί ακόμη. Έτσι οι skateboarders μαζεύονταν για να κάνουν skateboard σε αστικές περιοχές. Πολλές εταιρείες άρχισαν να κατασκευάζουν skate και καθώς ο εξοπλισμός έγινε πιο ευέλικτος, οι σανίδες άρχισαν να φτάνουν σε πλάτος 250 mm και άνω, δίνοντας έτσι στον skater ακόμη μεγαλύτερο έλεγχο. Η σανίδα μπανάνας είναι ένα κοκαλιάρικο, εύκαμπτο skateboard κατασκευασμένο από πολυπροπυλένιο με νευρώσεις στην κάτω πλευρά για δομική στήριξη. Το 1975 το skateboarding είχε ανέλθει αρκετά στη δημοτικότητά του με αποτέλεσμα τη διοργάνωση ενός πολύ μεγάλου διαγωνισμού skateboard. Το Εθνικό Πρωτάθλημα Del Mar, το οποίο λέγεται ότι είχε μέχρι και 500 συμμετοχές.

39,40. Skaters to 1970.

Κατά τη διάρκεια του 1980, το skate, καθώς και εταιρείες του κλάδου, ωφελήθηκαν από τις σκηνές του Marty McFly που κάνει skate στην ταινία Back to the Future. Η επιρροή της ταινίας στην αύξηση της δημοτικότητας του αθλήματος ήταν μεγάλη. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 κυριάρχησε ως street skateboarding. Οι περισσότερες σανίδες είχαν πλάτος περίπου 180 έως 200 mm και μήκος 760 έως 810 mm. Οι τροχοί είναι κατασκευασμένοι από εξαιρετικά σκληρή πολυουρεθάνη, με σκληρότητα περίπου 99Α. Τα μεγέθη των τροχών είναι σχετικά μικρά, έτσι ώστε οι σανίδες να είναι ελαφρύτερες και η αδράνεια των τροχών να ξεπερνιέται γρηγορότερα. Τα νέα Skateboard ευνοούσαν πλέον τα κόλπα και τις φιγούρες. Από το 2000 μέχρι σήμερα, το skateboarding είχε κερδίσει τόσο μεγάλη δημοτικότητα που περισσότεροι Αμερικανοί κάτω των 18 ετών έκαναν skateboards (10,6 εκατομμύρια) από ό,τι έπαιζαν μπίτζμπολ (8,2 εκατομμύρια), αν και τα παραδοσιακά οργανωμένα ομαδικά αθλήματα εξακολουθούσαν να κυριαρχούν συνολικά στα προγράμματα νέων. Το 2003 ιδρύθηκε το Go Skateboarding Day στη νότια Καλιφόρνια από τη Διεθνή Ένωση Εταιρειών Skateboard για την προώθηση του skateboard σε όλο τον κόσμο. Γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 21 Ιουνίου και ακόμα και στην Ελλάδα διοργανώνονται events και διαγωνισμοί για τους skaters σε όλες τις πόλεις.

41. Από τη ταινία back to the future.

Skateboard Size Chart

Go Skateboarding Day
JUNE 21

FULL Size (deck width: 7.7" or larger)
Age: 15 years and older
Height: 5'7" and taller
Shoe Size: 9 or up

MID Size (decks 7.5" to 7.6")
Age: 13 to 14 years
Height: 5'3" to 5'6"
Shoe Size: 7 to 8

SMALL Size (deck width: 7.3")
Age: 8 to 12 years
Height: Between 4'5" and 5'2"
Shoe Size: 6 - 7

MINI Size (deck width: 7.0")
Age: 6 to 7 years
Height: Between 3'5" and 4'4"
Shoe Size: 4 - 5

MICRO Size (deck width: 6.5" to 6.75")
Age: 5 years and younger
Height: Under 3'4"
Shoe Size: 3 or smaller

42. Μεγέθη σανίδων skate.

3.2 Η αρχή των skateparks και πως εντάσσονται στην αρχιτεκτονική τοπίου

Τα πρώτα skateparks δημιουργήθηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1970 και το πρώτο είναι το **Carlsbad Park** στην Καλιφόρνια, το οποίο άνοιξε το Μάρτιο του 1976. Ωστόσο, λίγο πριν το Australian Open στο Albany, υπήρχε ένα άλλο skatepark, το οποίο αξίζει να θεωρείται το πρώτο. Επιπλέον, σε αντίθεση με το Carlsbad Park, το skatepark του Albany λειτουργεί ακόμα και σήμερα. Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι το skatepark του Albany προέκυψε από τις προσπάθειες μιας ομάδας τοπικών νέων, οι οποίοι οργάνωσαν μια εκστρατεία και πίεσαν τις τοπικές αρχές για να δημιουργηθεί ένας χώρος όπου θα μπορούσαν να εξασκούν το αγαπημένο τους άθλημα. Οι νέοι όχι μόνο κατάφεραν να πείσουν τις αρχές για την κατασκευή του, αλλά συνέλεξαν και τα 6.000 δολάρια που απαιτούνταν για να υλοποιηθεί το έργο. Η έναρξη του πρώτου skatepark, που σχεδιάστηκε ειδικά για skateboard, προσέλκυσε τον πρωταθλητή Russ Howl, καθώς και πολλά διεθνή μέσα ενημέρωσης. Από εκείνη τη στιγμή, χιλιάδες skateparks δημιουργήθηκαν σε όλο τον κόσμο. Παρά το γεγονός ότι η Καλιφόρνια παραμένει μια "Μέκκα" για τους skateboarders, το μεγαλύτερο skatepark στον κόσμο βρίσκεται σήμερα στην Κίνα.

43. Carlsbad Park στη Καλιφόρνια, το πρώτο πάρκο.

44. Skatepark, Albany, όταν κατασκευαζόταν

Το "Pipeline" στο Upland, κοντά στο Los Angeles, αποτελεί το πιο εμβληματικό skatepark **2ης γενιάς**. Άνοιξε το 1977 και είχε τον πρώτο πλήρη σωλήνα, με διάμετρο 6 μέτρων και μήκος 12 μέτρων, ο οποίος οδηγούσε σε ένα bowl, διαμέτρου 9 μέτρων και βάθους 3.5 μέτρων, που εξελίχθηκε από τις πισίνες.

45. pipe line skatepark, Los Angeles

Στις περισσότερες περιοχές των ΗΠΑ, συνεχίστηκαν οι κατασκευές πάρκων αποκλειστικά για skateboard, αν και υπήρχαν αρκετά κατασκευαστικά προβλήματα, κυρίως με την ποιότητα των επιφανειών και τον μη λειτουργικό σχεδιασμό, γεγονός που οδήγησε πολλούς skaters να προτιμούν τις πραγματικές πισίνες. Έτσι, αρκετοί διαχειριστές τέτοιων πάρκων άρχισαν να τα βελτιώνουν, προσθέτοντας στοιχεία που θύμιζαν πισίνες, βέβαια μέχρι και σήμερα οι εγκαταλειμμένες πισίνες συνεχίζουν να προσελκύουν το ενδιαφέρον των skaters. Το πιο emblematico παράδειγμα ράμπας το οποίο προήλθε από τις πισίνες ήταν το **Combi-Pool**, που σχεδίασε ο Don Hoffman. Με πλάτος 10 μέτρων και ύψος 3.5 μέτρων, έγινε σημείο αναφοράς και επηρέασε πολλά μελλοντικά πάρκα. Λέγεται ότι το Combi Pool ήταν το αντίστοιχο του Barcelona Pavilion του Mies Van Der Rohe για την αρχιτεκτονική του skateboarding. Όσον αφορά τα υλικά, ακολούθησε πιστά τις κατασκευές των πισίνων, χρησιμοποιώντας λευκές επιφάνειες, γαλάζιες ψηφίδες και σκυρόδεμα, ενώ είχε και σημαντικά μεγαλύτερο ύψος, πιο απότομες καμπύλες στις γωνίες και απόλυτα ομαλές επιφάνειες, ειδικά σχεδιασμένες για skate.

46. Είδος ράμπας Combi Pool.

Στις αρχές του 1980, άρχισαν να κατασκευάζονται τα πάρκα 3ης γενιάς, που πλέον καθιερώθηκαν. Παράλληλα, πάρκα αρχίζουν να εμφανίζονται και στην Ευρώπη, με πρώτο το Skate City στο Λονδίνο και να εξαπλώνονται ταχύτατα και στις υπόλοιπες χώρες. Το 2000 υπήρχαν συνολικά 180 πάρκα αποκλειστικά για skateboarding παγκοσμίως. Στην Ελλάδα, δεν μπορεί να πει κανείς ότι διαθέτουμε αρκετά πάρκα για skate, και το γεγονός ότι τώρα κατασκευάζονται νέα πάρκα δεν είναι πάντα η καλύτερη λύση. Συχνά, αυτά τα πάρκα δεν λαμβάνουν υπόψη τη συνεχιζόμενη ροή και την αρμονία των ραμπών, κάτι που είναι θεμελιώδες για την εμπειρία του skater. Γι' αυτό και πολλοί από την κοινότητα επιλέγουν να δημιουργούν DIY πάρκα, προκειμένου να καλύψουν τις πραγματικές τους ανάγκες και να διασφαλίσουν την ποιότητα του skate.

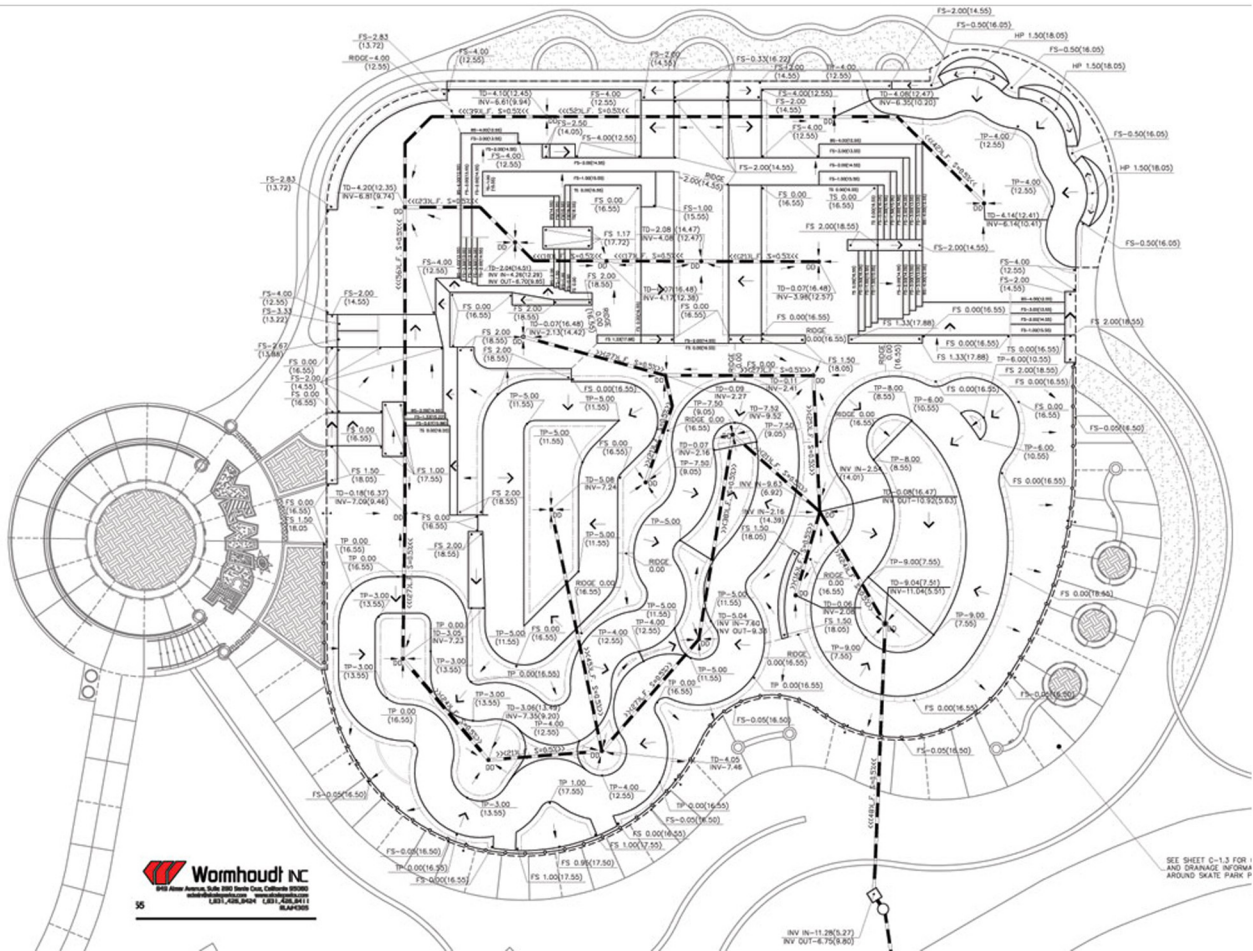
Επίσης, τα skateparks εντάσσονται με έναν ιδιαίτερο τρόπο στην **αρχιτεκτονική τοπίου** καθώς συνδυάζουν την ανάγκη για πρακτική λειτουργικότητα και την αλληλεπίδραση με το φυσικό και το αστικό περιβάλλον. Τα συγκεκριμένα πάρκα όταν σχεδιάζονται πρέπει να εναρμονίζονται με τον υπάρχοντα φυσικό ή αστικό χώρο, δηλαδή, ένα πάρκο μπορεί να λάβει υπόψη τις φυσικές χαράξεις τους εδάφους ή τα υλικά που υπάρχουν στον περιβάλλοντα χώρο.

Για παράδειγμα ένα πάρκο που έχει ενταχθεί στον περιβάλλοντα χώρο είναι το **"Venice skatepark"** στη California. Άνοιξε για πρώτη φορά το 2009 και πριν τη κατασκευή του η περιοχή ήταν γνωστή για την ιστορία του skate. Για την ολοκλήρωση του σχεδιασμού ανατέθηκε στην ομάδα California Skateparks αλλά και πολλά άτομα από την κοινότητα βοήθησαν, αφού είναι ιδανικοί γιατί θα τους καλύπτει τις ανάγκες τους μετά.

Ο σχεδιασμός του skatepark συνδυάζει φυσικά και αστικά στοιχεία, με την τοποθεσία του να αποτελεί βασικό παράγοντα. Βρίσκεται ακριβώς δίπλα στην παραλία της Venice Beach, δημιουργώντας έναν μοναδικό συνδυασμό μεταξύ φυσικού και αστικού τοπίου. Οι ράμπες και οι επιφάνειες του skatepark είναι διαμορφωμένες με τρόπο που να επιτρέπουν στους skaters να κινούνται σε συνεχείς ροές, ενώ το πάρκο συνδέεται οπτικά με την παραλία και τον ωκεανό. Το πάρκο είναι χωρισμένο σε βαθμίδες ανάλογα με το επίπεδο του κάθε αναβάτη, περιλαμβάνει bowls όπου είναι τσιμεντένιες καμπύλες για κατακόρυφες κινήσεις και κόλπα, είναι σαν τις πισίνες που είδαμε παραπάνω. Ένα ακόμα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό με αυτό το πάρκο είναι ότι προσαρμόζει το streetspace στο πάρκο, προσαρμόζοντας μια ζώνη με χαρακτηριστικά του δρόμου όπως ledges, rails, σκαλιά. Ακόμα, ενσωματώνει τις φυσικές καμπύλες των κυμάτων, προσφέροντας μια πιο φυσική ροή και πρόσβαση σε διαφορετικές κινήσεις. Το λεγόμενο surf στο πεζοδρόμιο. Το Venice είναι ένα επιτυχημένο παράδειγμα για ένα skatepark αφού εντάσσεται πολύ φυσικά στον αστικό χώρο, καλύπτει τις ανάγκες όλων των skaters και εξασφαλίζει την ασφάλεια των χρηστών με κατάλληλες ζώνες ασφαλείας.

47. Venice Skatepark

48. Κάτοψη του Venice Skatepark

49. Τοπογραφικό του Venice Park.

3.3 Ο υφιστάμενος χώρος για τη χρήση των skaters

Ο βασικός χώρος στον οποίο οι skaters εξασκούν αυτή τη δραστηριότητα είναι ο **αστικός ιστός**. Η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιείται κυρίως μέσω της εκτέλεσης ενός κινήματος, καθώς οι skaters κινούνται μέσα στον δημόσιο αστικό χώρο. Η αλληλεπίδραση του σώματος με τον αστικό χώρο και η σχέση του με τη σύγχρονη αρχιτεκτονική της πόλης αναδεικνύει την κριτική του skateboarding απέναντι στην αρχιτεκτονική, καθώς το skate δεν ακολουθεί τον παραδοσιακό σχεδιασμό της πόλης, αλλά επαναστατεί απέναντι στις "καθιερωμένες" χρήσεις του δημόσιου χώρου. Εξετάζοντας τη σύνδεση του skateboarding με την αρχιτεκτονική, αποκαλύπτονται οι πολυπλοκότητες του αστικού χώρου, οι οποίες συνήθως παραβλέπονται από τον καθημερινό χρήστη, προσφέροντας έτσι τη δυνατότητα να βιώσει κανείς τον χώρο από μια διαφορετική οπτική. Αυτή είναι και η σχέση που αναπτύσσουν οι skaters με το δομημένο περιβάλλον, μία μοναδική και πολύπλοκη σχέση διαφορετική από τον τρόπο που την βιώνουμε οι κοινοί χρήστες. Ο skater συμβολίζει μία ξεκάθαρη πολιτική ιδεολογία και βάση αυτής ασκεί κριτική στην καθημερινή χρήση του αστικού σχεδιασμού. Η κίνηση τους στον αστικό ιστό πάνω σε τοίχους, παγκάκια, χειρολαβές αποτελούν μια κοινωνική και πολιτισμική διάσταση. Από το βιβλίο, που ανέφερα και παραπάνω, "Skateboarding and the city: A complete history" ο καθηγητής Ian Borden από το University college London, υποστηρίζει ότι οι skaters, οι οποίοι είναι ολοένα και πιο παρόντες στις πόλεις, δεν είναι απλώς αταξικοί και αντισυστημικοί περιθωριακοί, αλλά ασχολούνται συστηματικά με θέματα δημόσιου χώρου, ιστορικής και αρχιτεκτονικής διατήρησης, υγιούς και βιώσιμης ζωής. Οι νέοι της πόλης συμμετείχαν στη δραστηριότητα και μετέτρεψαν τις κεντρικές οδούς, τα πολιτιστικά κέντρα και τις εταιρικές πλατείες σε παιδότοπους τους. . Σύντομα, εξωθήθηκαν από αυτούς τους πιο ορατούς χώρους και οι αστικοί skaters κατέλαβαν τις πιο περιθωριακές περιοχές της πόλης δημιουργώντας διάσημα skate spots, όπως το Burnside Park στο Πόρτλαντ , το Southbank Undercroft στο Λονδίνο ,το MACBA στη Βαρκελώνη και το LOVE Park στην Φιλαδέλφεια , όπου οι skaters κατέλαβαν μία εκτεθειμένη, μοντερνιστική πλατεία

50. MACBA, Βαρκελώνη

51. Southbank Undercroft, Λονδίνο

52. Love Park, Φιλαδέλφεια

Στην **Ελλάδα** και συγκεκριμένα στην Αθήνα, επίσης, έχουμε γνωστά σημεία αστικού χώρου που είναι γνωστά για το μάζεμα των skaters. Ένα από αυτά είναι το Δημοτικό Θέατρο στον Πειραιά, το Δημαρχείο στο Κερατσίνι αλλά και στο κέντρο της Αθήνας στην οδό Ακαδημίας και Ζωοδόχου πηγής ένα από τα πιο γνωστά σημεία που εξυπηρετεί όλων των ειδών skaters.

Αυτή η DIY νοοτροπία, υποστηρίζει ο Borden, αποτελεί μια ισχυρή κριτική στον κυρίαρχο ρόλο και λειτουργία της υπάρχουσας πόλης. Ο Borden υποστηρίζει ότι οι street skaters είναι «πολιτικοί ακτιβιστές» και «αστικοί αναρχικοί», που χρησιμοποιούν «δρόμους, πεζοδρόμια με χίλιους τρόπους που οι αρχικοί αρχιτέκτονες δεν θα μπορούσαν να φανταστούν»¹¹. Για τους skaters, οι χειρολαβές (handrails) δεν είναι για την ασφάλεια αλλά για να εξυπηρετούν μια τεχνική όπως το 50-50 grind, τα παγκάκια δεν είναι απλά για να καθίσεις, αλλά είναι εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν με ένα 180 kickflip. Με αυτόν τον τρόπο, οι skaters εκμεταλλεύονται σημαντικούς αστικούς χώρους για τη χρηστική τους αξία, «τονίζοντας τη σημασία και τη χαρά έναντι της ιδιοκτησίας και του κέρδους»¹². Επειδή αυτή η ερμηνεία αμφισβητεί τις κυρίαρχες αντιλήψεις για τους αστικούς χώρους ως πιθανούς τόπους κεφαλαιακής επένδυσης, αυτοί οι μη καταναλωτικοί skaters θεωρούνται ανεπιθύμητοι παρείσακτοι «χωρίς εμφανή φιλοδοξία»¹³. Κάποιοι μάλιστα πιστεύουν ότι οι skaters είναι μια ομάδα που ανοίγει το δρόμο για περαιτέρω αταξία: «Αν αφήσεις τους skaters, λέει κάποιος επικριτής, “άνοιξες την γειτονιά για εμπόρους ναρκωτικών, εκδότες, παιδόφιλους και πόρνες”»¹⁴. Αυτό έχει ως συμπέρασμα ότι επειδή υπάρχει μια αναρχία στον αστικό χώρο και δεν ακολουθούν τα καπιταλιστικά δεδομένα ενός δημόσιου χώρου, που κανονικά πρέπει να είναι ελεύθεροι, χαρακτηρίζονται ως κακές επιρροές για τον υπόλοιπο κόσμο.

55. skaters στο δρόμο, 2001
Photography by Mike O'Meally

56. skaters στο δρόμο, 1999, Photography by Alexi Zavialoff

57. Juan Pablo, Wall Street
Photography by Blair Alley

Βλέπουμε συχνά ότι δίδεται μεγαλύτερη σημασία στους χρήστες ενός χώρου, οι οποίοι «αποδομούν» το αρχιτεκτονικό σχέδιο και το προσαρμόζουν στις δικές τους ανάγκες και επιθυμίες, παρά στους σχεδιαστές και τους κατασκευαστές του χώρου. Αυτό παρατηρείται επίσης στον τρόπο που ονομάζονται πολλοί χώροι για skate παγκοσμίως, καθώς συχνά οι ονομασίες τους βασίζονται στα αντικείμενα του χώρου που χρησιμοποιούν οι ίδιοι οι skaters, και όχι στην περιοχή στην οποία βρίσκονται.

3.4 Ο σχεδιασμένος χώρος για τους skaters

Υπάρχουν ειδικοί χώροι για τους skaters, αν και στην Ελλάδα τα skate-parks είναι πολύ λιγότερα σε σχέση με άλλες χώρες. Αυτοί οι χώροι επιτρέπουν στους skaters να δοκιμάζουν κόλπα με ασφάλεια, χωρίς να κινδυνεύουν από παράγοντες όπως πεζοί ή αυτοκίνητα. Επιπλέον, πρόκειται για έτοιμες πίστες, οπότε οι αθλητές δεν χρειάζεται να δημιουργούν αυτοσχέδιες διαδρομές στους αστικούς χώρους. Υπάρχουν πολλών ειδών πάρκα ανάλογα τις προτιμήσεις και το επίπεδο του κάθε ένα, το βασικό τους στοιχείο είναι οι ράμπες. Μία από τις πιο σύνηθες ράμπες είναι η **half pipe**, η οποία είναι με κυρτό σχήμα που μοιάζει με το μισό ενός πλήρους σωλήνα, σαν μισή ράμπα, γι αυτό ονομάζεται και έτσι. Η συγκεκριμένη κατασκευή έχει δύο πλευρές που στη κορυφή τους έχουν ένα σίδερο το λεγόμενο coping, οι αθλητές αναπτύσσουν ταχύτητα καθώς κατεβαίνουν από τη μία πλευρά στην άλλη, σκοπός είναι να εκτελέσουν άλματα στον αέρα και grinds στο coping. Τα μεγέθη ποικίλουν, οι πιο μικρές τέτοιες ράμπες λέγονται mini ramps που στην Ελλάδα υπάρχουν σε αρκετά πάρκα της χώρας.

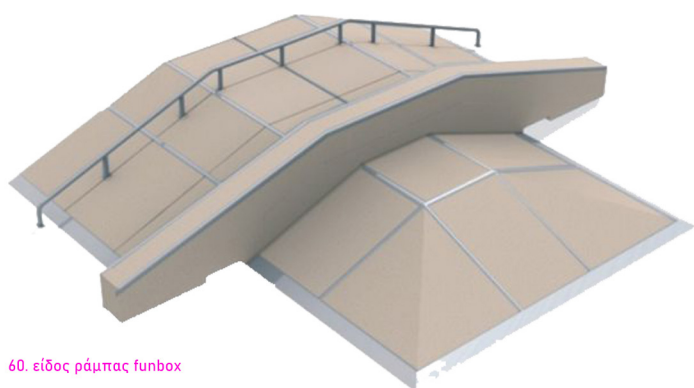
58. half ramp

59. bowls

Ένα άλλο είδος που υπάρχει στα πάρκα είναι τα **bowls** που λόγω του κυκλικού σχήματος τους επιτρέπουν στους skates να κάνουν συνεχείς στροφές εκμεταλλευόμενοι τη καμπύλη και τη κλίση τους. Όπως και αυτά έχουν διάφορα μεγέθη, από ρηχά ως και πολύ βαθιά και βοηθάει στην ροή κόλπων.

Στη συνέχεια, είναι οι **funbox**, οι οποίες είναι από τις πιο σύνηθες ράμπες. Αυτές είναι κάπως σαν βοηθητικές για να προσφέρει ποικιλία στα κόλπα που μπορεί κάποιος να εκτελέσει. Συνήθως, συνδυάζουν διάφορα στοιχεία σε μια ενιαία κατασκευή όπως **ράμπες, rails, ledges**. Η ιδέα πίσω από αυτή τη κατασκευή είναι ότι παρέχει διασκεδαστικό περιβάλλον για τους skaters, επιτρέποντας τους να πειραματίζονται με ποικιλία κόλπων. Ακολουθεί η **quarter pipe** η οποία δεν είναι τίποτα παραπάνω παρά από μία μισή ράμπα Half Pipe ή Mini-Ramp. Το μέγιστο ύψος τους δεν ξεπερνάει το 1.50 μέτρο, χρησιμοποιούνται είτε αυτόνομα, όπου τοποθετούνται συνήθως στα εξωτερικά όρια ενός πάρκου (τοιχία, φράχτες κτλ), είτε σε συνδυασμό με κάποιο άλλο quarter pipe, όπου τοποθετούνται το ένα αντικριστά από το άλλο και σχηματίζουν ένα Spine. Οι **spine**, τώρα, είναι ειδικές ράμπες και μοιάζουν με σπονδυλική στήλη, αποτελείται από δύο όμοιες ράμπες που συνδέονται στην κορυφή με μια κάθετη γραμμή, το coping, δημιουργώντας έναν άξονα. Αυτή η διάταξη επιτρέπει να κάνουν γρήγορες εναλλαγές κατευθύνσεων και να εκτελούν κόλπα στον αέρα. Ένα από τα πιο σημαντικά είναι τα **rails** στα skateparks. Τα flat bars ή τα hand rails είναι μεταλλικές ράγες που εμφανίζονται ως αυτόνομες κατασκευές όπου μπορεί να συρθεί (grind) κάποιος πάνω του, ενώ ακολουθεί μια τυχαία πορεία στον χώρο, είτε σαν προσκολλημένες μεταλλικές κατασκευές πάνω σε άλλες ράμπες, όπως τα funbox.

60. είδος ράμπας funbox

61. Spine ramp

62. quarter pipe

63. rails

3.4.1 Hyttgardparken

Το συγκεκριμένο πάρκο βρίσκεται στο Falun της Σουηδίας και είναι σχεδιασμένο από το γραφείο 42 Architects. Το έργο αποτελεί μια σύγχρονη και εξαιρετικά γλυπτική προσέγγιση στο σχεδιασμό τοπίου, το οποίο βρίσκεται σε έναν χώρο που έχει αναγνωριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO. Το πάρκο επικεντρώνεται στο skateboarding ως κύρια δραστηριότητα, προσκαλώντας το κοινό να παρακολουθήσει και να συμμετάσχει σε εκδηλώσεις γύρω από το άθλημα. Η σχεδιαστική απάντησή των αρχιτεκτόνων σε αυτή την ιστορική περιοχή ήταν να δημιουργήσουν έναν διάλογο μεταξύ του τοπίου εξόρυξης και της σύγχρονης αστικής κουλτούρας του skateboarding. Ακολούθησαν μια αρχαιολογική προσέγγιση στο σχεδιασμό, δημιουργώντας ένα πάρκο που θυμίζει σειρές αντιληπτών τάφρων, στις οποίες «ανακαλύφθηκαν» και «εκτέθηκαν» επιφάνειες από σκυρόδεμα. Έτσι, το πάρκο εναρμονίζεται με την τοπογραφία των τύμβων και των κοιλωμάτων, ενώ ταυτόχρονα παραμένει σύγχρονο και καινοτόμο στην αισθητική του. Η πρόθεση ήταν να μην δημιουργηθεί ένα ακόμη τυπικό skatepark, όπως αυτά που έχουν αντιγραφεί παγκοσμίως. Αντίθετα, ανέλυσαν τα κοινά στοιχεία και εμπόδια που συναντάμε σε skateparks, και αναζήτησαν τρόπους να τα ενσωματώσουν με έναν νέο, ολοκληρωμένο τρόπο. Το αποτέλεσμα είναι ένα σχέδιο που γεφυρώνει το χάσμα ανάμεσα στο skatepark και το δημόσιο τοπίο, δημιουργώντας ένα μοναδικό και λειτουργικό χώρο.

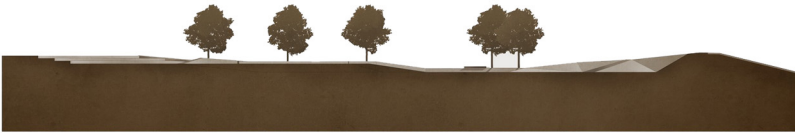
Το **Hyttgårdparken** είναι ένα skate park κυρίως κατασκευασμένο από σκυρόδεμα, το οποίο έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες κάθε αθλητή, ανεξαρτήτως επιπέδου, προσαρμόζοντας τις προκλήσεις του ανάλογα με τη φαντασία και την εμπειρία του χρήστη. Χαρακτηρίζεται από μοντέρνα και αστικά στοιχεία που αποπνέουν την ενέργεια και τη δυναμική του skateboarding, το οποίο συνδέεται στενά με την κουλτούρα του δρόμου και το αστικό τοπίο. Η στρατηγική τοποθέτηση των ραμπών και των άλλων στοιχείων επιτρέπει την εκτέλεση κόλπων που προσαρμόζονται στις ικανότητες του κάθε αθλητή, δημιουργώντας διαφορετικές προκλήσεις για όλα τα επίπεδα δεξιοτήτων.

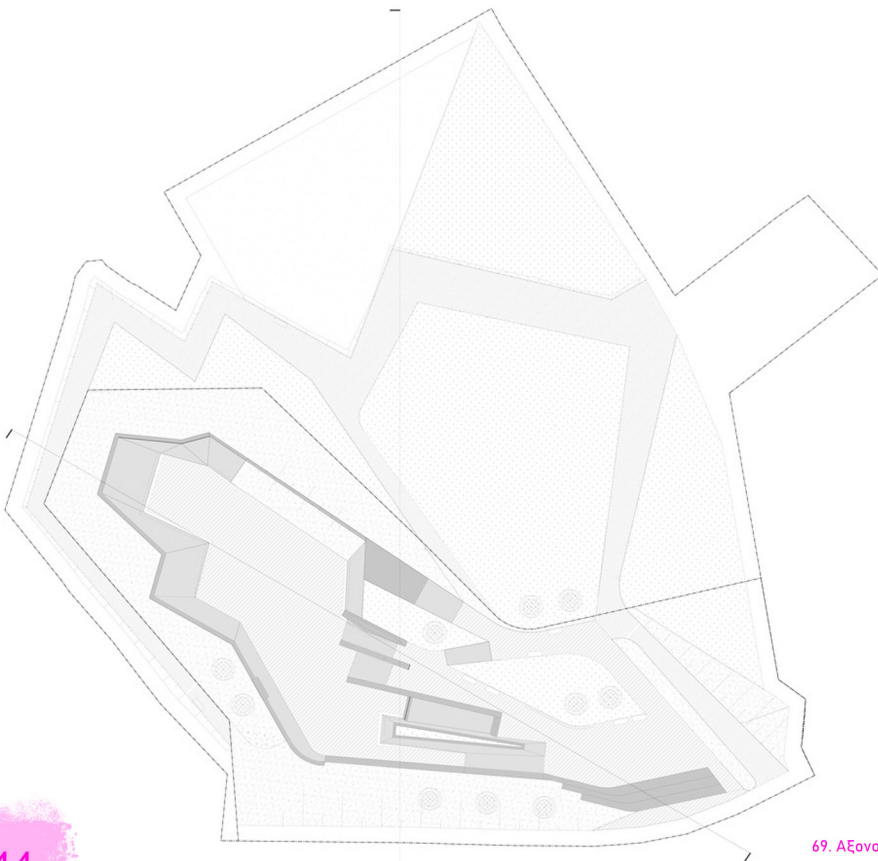
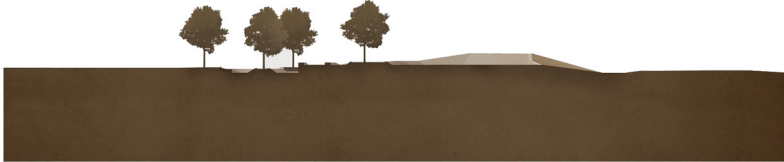
64. HYTTGARDPARKEN skatepark

65. HYTTGARDPARKEN skateprak

66,67. τομές skatepark

68. Κάτοψη skatepark

69. Αξονομετρικό

3.4.2 Skatepark Continua

Το **continua** skate park βρίσκεται στην Γαλλία στην πόλη Boissy-le-Chatel, τα τελευταία 10 χρόνια, η ομάδα MBL architects εργάζεται για τη σταδιακή μετατροπή ενός πρώην βιομηχανικού μύλου στο Boissy-le-Châtel της Γαλλίας σε έναν χώρο σύγχρονης τέχνης για την Galleria Continua. Το έργο ξεκίνησε το 2013 και έχει στόχο τη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς της περιοχής, η οποία διατηρεί τη χαρακτηριστική της ταυτότητα. Τα υπολείμματα από παλιές κατασκευές, που ενισχύονται από την παρουσία καλλιεργητικών φυτών και την ανάπτυξη άγριων ενδημικών ειδών, συνδυάζονται με τα βιομηχανικά κτίρια και δημιουργούν έναν μοναδικό, αρμονικό χώρο. Η κατασκευή του Skatepark Continua προέκυψε από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με τους χώρους που δημιουργούνται από την κουλτούρα του skate, οι οποίες οδήγησαν σε μία έκθεση και δημοσίευση στη Villa Noailles στο Hyères της Γαλλίας το 2016. Αυτή η έρευνα βοήθησε στην κατανόηση του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει ένα skatepark στην ανάπτυξη μιας περιοχής. Αντίθετα με την κοινή αντίληψη για τον εξειδικευμένο εξοπλισμό ενός skatepark, διαπίστωσαν ότι τα skateparks έχουν τη δυνατότητα να προσελκύσουν και να συγκεντρώσουν διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Το skatepark λειτουργεί ως σημείο συνάντησης για παιδιά και γονείς, μια παιδική χαρά για τα διάφορα είδη κυλιόμενων αθλημάτων και έναν χώρο για προχωρημένη εκπαίδευση στο skate. Τα skateparks δημιουργούν προσωρινές κοινότητες και ενδυναμώνουν φιλίες, ενώ η δυνατότητά τους να προκαλούν κοινωνικές αλληλεπιδράσεις έκανε την κατασκευή του skatepark σε αυτόν τον χώρο τόσο σημαντική. Η κατασκευή του Skatepark Continua εξετάζει τις δυνατότητες του υγρού σκυροδέματος. Στον χώρο, συναρμολογήθηκαν και συγκολλήθηκαν μεταλλικά πλαίσια, και το φρέσκο σκυρόδεμα ψεκάστηκε απευθείας πάνω στον μεταλλικό οπλισμό. Στη συνέχεια, το σκυρόδεμα λειάνθηκε και διαμορφώθηκε στα επιθυμητά σχήματα πριν πήξει. Η κατασκευή του skatepark είναι κυρίως εμπειρική, και το σχήμα του διαμορφώθηκε χάρη των skaters, οι οποίοι ανέλαβαν να του δώσουν μορφή. Σχεδιασμένο ως μια συνεχής λωρίδα, το skatepark αποφεύγει οποιαδήποτε άκαμπτη οριοθέτηση και προορίζεται να λειτουργεί ως οργανικό κομμάτι του τοπίου.

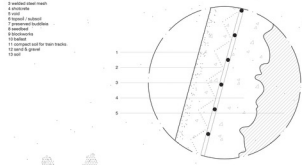
Εκτείνεται κατά μήκος των παλιών σιδηροδρομικών γραμμών που διασχίζουν την βιομηχανική περιοχή και είναι βυθισμένο μέσα σε δέντρα και θάμνους. Το skatepark συνδέει τα κτίρια της περιοχής με το διευρυμένο έδαφος. Οι καμπύλες γραμμές από ακατέργαστο σκυρόδεμα ακολουθούν τα σχήματα των δέντρων δημιουργώντας σκιές που εναρμονίζονται με το φυσικό περιβάλλον. Χωρίς προκαταλήψεις στον σχεδιασμό του, το skatepark προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητες του εδάφους και της υπάρχουσας βλάστησης, προσφέροντας έναν μοναδικό και αρμονικό χώρο.

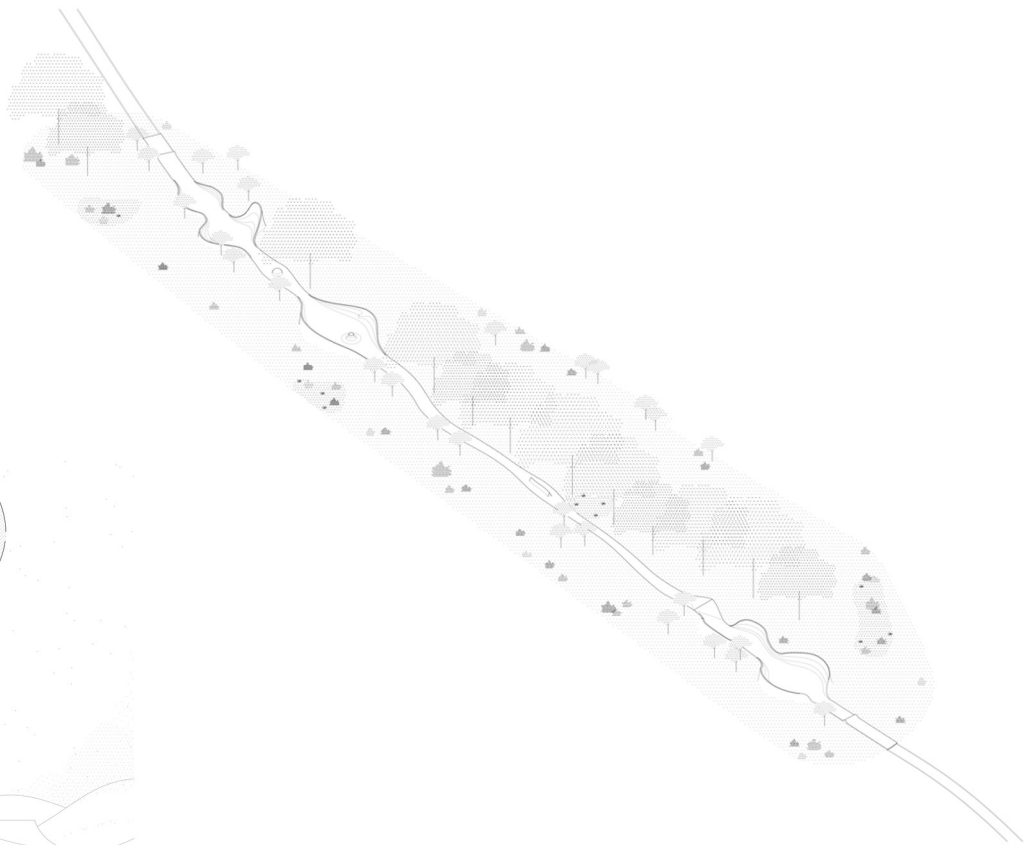
70,71. Continua Skatepark

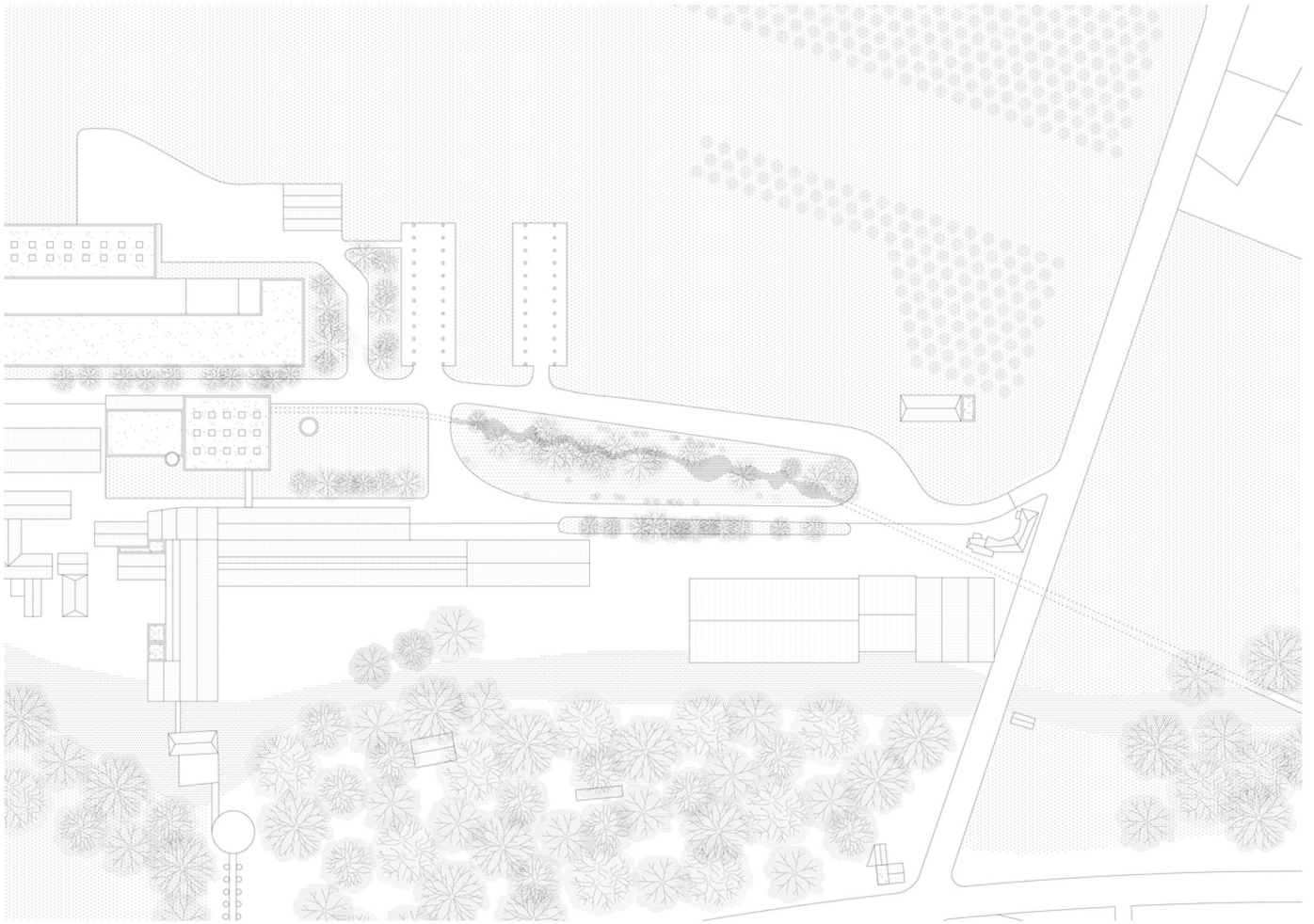
1. Κεντρική οδός
 2. Πεδίο ποταμού
 3. Πεδίο ποταμού
 4. Πεδίο ποταμού
 5. Πεδίο ποταμού
 6. Πεδίο ποταμού
 7. Πεδίο ποταμού
 8. Πεδίο ποταμού
 9. Πεδίο ποταμού
 10. Πεδίο ποταμού
 11. Πεδίο ποταμού
 12. Πεδίο ποταμού
 13. Πεδίο ποταμού
 14. Πεδίο ποταμού
 15. Πεδίο ποταμού
 16. Πεδίο ποταμού
 17. Πεδίο ποταμού
 18. Πεδίο ποταμού
 19. Πεδίο ποταμού
 20. Πεδίο ποταμού
 21. Πεδίο ποταμού
 22. Πεδίο ποταμού
 23. Πεδίο ποταμού
 24. Πεδίο ποταμού
 25. Πεδίο ποταμού
 26. Πεδίο ποταμού
 27. Πεδίο ποταμού
 28. Πεδίο ποταμού
 29. Πεδίο ποταμού
 30. Πεδίο ποταμού
 31. Πεδίο ποταμού
 32. Πεδίο ποταμού
 33. Πεδίο ποταμού
 34. Πεδίο ποταμού
 35. Πεδίο ποταμού
 36. Πεδίο ποταμού
 37. Πεδίο ποταμού
 38. Πεδίο ποταμού
 39. Πεδίο ποταμού
 40. Πεδίο ποταμού
 41. Πεδίο ποταμού
 42. Πεδίο ποταμού
 43. Πεδίο ποταμού
 44. Πεδίο ποταμού
 45. Πεδίο ποταμού
 46. Πεδίο ποταμού
 47. Πεδίο ποταμού
 48. Πεδίο ποταμού
 49. Πεδίο ποταμού
 50. Πεδίο ποταμού
 51. Πεδίο ποταμού
 52. Πεδίο ποταμού
 53. Πεδίο ποταμού
 54. Πεδίο ποταμού
 55. Πεδίο ποταμού
 56. Πεδίο ποταμού
 57. Πεδίο ποταμού
 58. Πεδίο ποταμού
 59. Πεδίο ποταμού
 60. Πεδίο ποταμού
 61. Πεδίο ποταμού
 62. Πεδίο ποταμού
 63. Πεδίο ποταμού
 64. Πεδίο ποταμού
 65. Πεδίο ποταμού
 66. Πεδίο ποταμού
 67. Πεδίο ποταμού
 68. Πεδίο ποταμού
 69. Πεδίο ποταμού
 70. Πεδίο ποταμού
 71. Πεδίο ποταμού
 72. Πεδίο ποταμού
 73. Πεδίο ποταμού
 74. Πεδίο ποταμού
 75. Πεδίο ποταμού
 76. Πεδίο ποταμού
 77. Πεδίο ποταμού
 78. Πεδίο ποταμού
 79. Πεδίο ποταμού
 80. Πεδίο ποταμού
 81. Πεδίο ποταμού
 82. Πεδίο ποταμού
 83. Πεδίο ποταμού
 84. Πεδίο ποταμού
 85. Πεδίο ποταμού
 86. Πεδίο ποταμού
 87. Πεδίο ποταμού
 88. Πεδίο ποταμού
 89. Πεδίο ποταμού
 90. Πεδίο ποταμού
 91. Πεδίο ποταμού
 92. Πεδίο ποταμού
 93. Πεδίο ποταμού
 94. Πεδίο ποταμού
 95. Πεδίο ποταμού
 96. Πεδίο ποταμού
 97. Πεδίο ποταμού
 98. Πεδίο ποταμού
 99. Πεδίο ποταμού
 100. Πεδίο ποταμού

72. Κατασκευαστική λεπτομέρεια.

73. Πορεία skatepark.

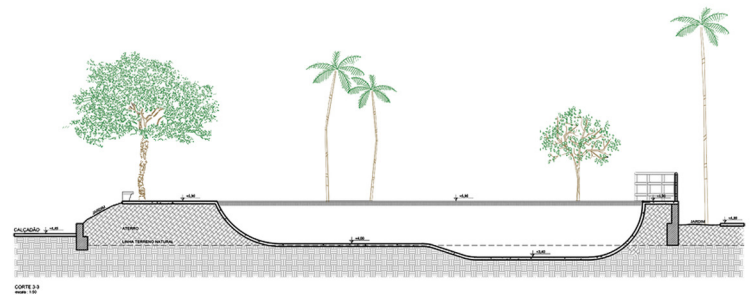
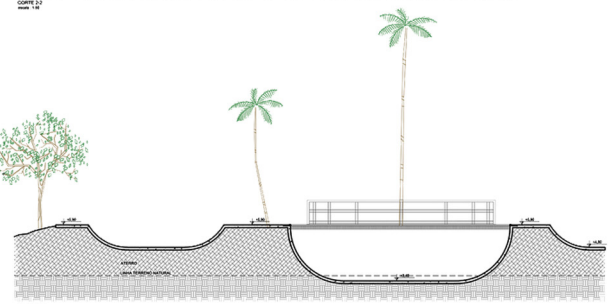
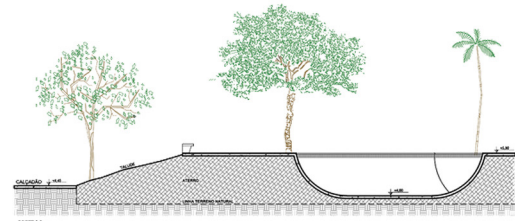
74. Κάτοψη πάρκου.

3.4.3 Skatepark Av. Beira Mar

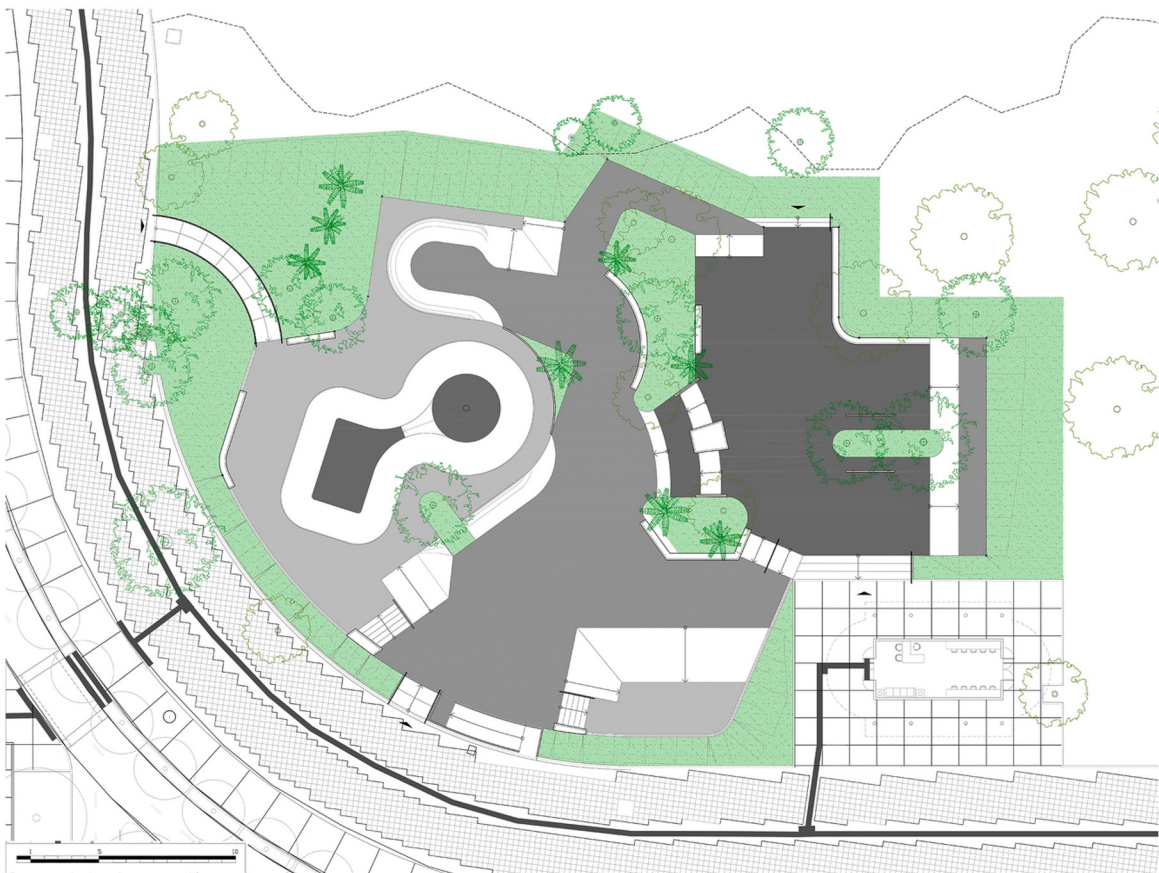
Η **Av. Beira Mar** αποτελεί τη βασική τουριστική περιοχή της πόλης Φορταλέζα και θεωρείται το κύριο "αξιοθέατο" της πόλης στη Βραζιλία. Πρόσφατα, το παραλιακό μέτωπο υπήρξε αντικείμενο ενός έργου αστικής και αρχιτεκτονικής αναδιάρθρωσης, στο πλαίσιο του οποίου απομακρύνθηκε μια παλιά πίστα και δημιουργήθηκε μια νέα, πιο σύγχρονη και ενημερωμένη πίστα για skate. Το skate είναι ένα άθλημα που αναπτύσσεται ραγδαία στη Βραζιλία, με αθλητές που διαπρέπουν στη διεθνή σκηνή. Το Skatepark στην Av. Beira Mar βρίσκεται στην παραλία Ναούτικο, σε μια στρατηγική τοποθεσία με εύκολη πρόσβαση από το αστικό δίκτυο μεταφορών. Το οικόπεδο διαθέτει μεγάλη αισθητική αξία, καθώς και πλούσια φυσική βλάστηση. Ένα από τα κύρια σημεία του σχεδιασμού ήταν η διατήρηση των πιο σημαντικών δέντρων, προκειμένου να προστατευθεί το φυσικό περιβάλλον και να προσφέρεται σκιά για τους αθλητές καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Η street plaza είναι η περιοχή όπου διάφορα εμπόδια αναπαριστούν αστικά στοιχεία, επιτρέποντας στους αθλητές να εκτελούν τις φιγούρες τους. Ο σχεδιασμός της έχει υποστεί ελαφρές τροποποιήσεις και ενισχύσεις για να βελτιωθεί η απόδοση των αθλητών. Το έργο ακολούθησε τη φυσική τοπογραφία του εδάφους, δημιουργώντας διάφορα επίπεδα που συνδέονται με καμπύλες ή ευθείες μεταβάσεις. Αυτός ο σχεδιασμός διευκολύνει την κίνηση των αθλητών με λιγότερη προσπάθεια, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει το φυσικό κάλλος του χώρου. Για την αποτελεσματική κατασκευή, αυτή η περιοχή τοποθετήθηκε στο υψηλότερο επίπεδο της πίστας, εξασφαλίζοντας σωστή απορροή του νερού. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν κορμοί ευκαλύπτου ως προστατευτικά κιγκλιδώματα για να αποτραπεί η διάβρωση, δεδομένου ότι το έργο βρίσκεται στην παραλία.

75. SKATEPARK AV. BEIRA MAR

76. Τομές πάρκου

77. Κάτοψη Πάρκου

3.5 Η επιλογή της υλικότητας

Τα πάρκα κατασκευάζονται από διάφορα υλικά, ανάλογα με το αν είναι εξωτερικά ή εσωτερικά. Τα εσωτερικά πάρκα είναι συνήθως από ξύλο, καθώς το υλικό αυτό δεν είναι ανθεκτικό στη βροχή και χρειάζεται προστασία. Αντίθετα, τα εξωτερικά πάρκα είναι κυρίως φτιαγμένα από σκυρόδεμα, ένα υλικό που αντέχει στις καιρικές συνθήκες και δεν απαιτεί συχνή συντήρηση. Και τα δύο είδη προσφέρουν ομαλές επιφάνειες, που διευκολύνουν την κίνηση των skaters και καλύπτουν τις ανάγκες τους.

Σκυρόδεμα: Υπάρχουν δύο μέθοδοι για το σκυρόδεμα. Η πρώτη μέθοδος χρησιμοποιούταν στις κατασκευές πισίνων. Το τσιμέντο αναμιγνύεται με αδρανή υλικά χωρίς νερό και στη συνέχεια τοποθετείται σε έναν σωλήνα στον οποίο εφαρμόζεται πεπιεσμένος αέρας. Στην άκρη του σωλήνα υπάρχει μια εξωτερική παροχή νερού, του οποίου η ροή ρυθμίζεται. Αυτή η μέθοδος είναι από τις πιο ανθεκτικές για την εφαρμογή σκυροδέματος σε κάθετους τοίχους, ωστόσο απαιτεί τη χρήση εξειδικευμένου τεχνίτη. Η δεύτερη μέθοδος εφαρμογής είναι γνωστή ως shot-crete. Η διαφορά της από την προηγούμενη μέθοδο είναι ότι το τσιμέντο με τα αδρανή και το νερό αναμιγνύονται ταυτόχρονα από την αρχή και στη συνέχεια τροφοδοτούνται σε έναν σωλήνα με πεπιεσμένο αέρα για να εκτοξευθούν στην επιφάνεια. Με την συγκεκριμένη μέθοδο όμως, χρησιμοποιείται περισσότερο νερό και έτσι έχουμε χαμηλότερης ποιότητας σκυρόδεμα.¹⁵

77. Skatepark κατασκευασμένο από σκυρόδεμα.

Ξύλο: Το ξύλο είναι ένα υλικό που μπορεί να φτιαχτεί από τον κάθε ένα πολύ πιο εύκολα από το σκυρόδεμα και για προσωπική χρήση. Επίσης, χρησιμοποιείται και για μεταβαλλόμενες ράμπες ώστε να προσαρμόζεται στις προτιμήσεις της κάθε στιγμής. Το κοντραπλακέ χρησιμοποιείται σε δύο στρώσεις, 9mm η κάθε μία, ενώ για την περαιτέρω στατικότητα της ράμπας χρησιμοποιούνται και δοκάρια διατομής περίπου 4x9cm και μήκους ανάλογου με το συνολικό μήκος της ράμπας.¹⁶

78. Εσωτερικό πάρκο από ξύλο.

79. Μεταλλικό rail.

Μέταλλο: Για την κατασκευή των rails χρησιμοποιούνται κοιλοδοκοί από χάλυβα, με διατομή είτε τετράγωνη είτε κυλινδρική, συνήθως διαμέτρου 50-60mm. Επιπλέον, για την επικάλυψη του ανώτερου τμήματος της ράμπας ή του bowl χρησιμοποιείται το λεγόμενο coping, το οποίο συνήθως είναι μια δοκός κυλινδρικής διατομής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, χρησιμοποιούνται επίσης μεταλλικά φύλλα πάχους 2-3mm για την επικάλυψη ραμπών, ως εναλλακτική λύση για το κοντραπλακέ.

Στον αστικό χώρο, η επιλογή των σημείων από τους skaters εξαρτάται όχι μόνο από τη διαμόρφωση του χώρου, αλλά και από τα υλικά που χρησιμοποιούνται. Η προτίμησή τους στρέφεται κυρίως στο σκυρόδεμα και το μάρμαρο, καθώς αυτά τα υλικά προσφέρουν καλύτερη ροή και ευχέρεια στην κίνηση του πατινιού. Αν το υλικό δεν επιτρέπει τη σωστή ολίσθηση, τότε η κίνηση γίνεται δύσκολη ή και αδύνατη.

3.6 Οι διαφορές ανάμεσα στα skateparks και σε τόπους μέσα στη πόλη.

Ένας skater έχει τη δυνατότητα να επιλέξει το περιβάλλον στο οποίο θέλει να κάνει skate, ανάλογα με την προσωπική του προτίμηση και δημιουργικότητα. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να διαλέξει είτε ένα σημείο μέσα στον αστικό ιστό, εκμεταλλευόμενος τα φυσικά εμπόδια της πόλης, είτε να προτιμήσει ένα ειδικά διαμορφωμένο skatepark με ράμπες και κατασκευές φτιαγμένες για την εξάσκηση συγκεκριμένων κόλπων. **Ωστόσο, ποιες είναι οι βασικές διαφορές μεταξύ αυτών των δύο επιλογών;**

Αρχικά, το περιβάλλον είναι μια από τις βασικές διαφορές μεταξύ του street skate και του skatepark. Όταν κάποιος κάνει skate στην πόλη, χρησιμοποιεί φυσικά αντικείμενα όπως σκάλες, παγκάκια, κιγκλιδώματα και άλλα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά. Αυτό προσφέρει έναν πιο αυθόρμητο χαρακτήρα, καθώς ο skater πρέπει να προσαρμοστεί στο περιβάλλον και να αναπτύξει τη δική του δημιουργικότητα, αξιοποιώντας τα εμπόδια με φαντασία και προσωπικό στυλ. Από την άλλη, το skatepark είναι σχεδιασμένο με συγκεκριμένα εμπόδια, ράμπες και άλλες κατασκευές, προσφέροντας μια πιο οργανωμένη ροή που περιορίζει τις επιλογές του skater, αλλά ταυτόχρονα προσφέρει έναν προγραμματισμένο και ασφαλή χώρο για εξάσκηση. Ένα ακόμα σημαντικό σημείο είναι ότι το street skate απαιτεί μεγαλύτερη εμπειρία και ικανότητα, καθώς τα φυσικά εμπόδια που αντιμετωπίζει ο skater στην πόλη είναι συχνά πιο απαιτητικά και απρόβλεπτα. Στο πάρκο, τα εμπόδια είναι σχεδιασμένα για να εξυπηρετούν διάφορα επίπεδα δεξιοτήτων, επιτρέποντας τόσο στους αρχάριους όσο και στους προχωρημένους skaters να εξασκηθούν. Επιπλέον, το skate στην πόλη έχει και μεγαλύτερους κινδύνους, όπως η κυκλοφορία πεζών και οχημάτων, που μπορεί να διαταράξουν την πρόπονηση και να αυξήσουν την πιθανότητα ατυχημάτων. Στο skatepark, αν και υπάρχουν κίνδυνοι, οι συνθήκες είναι πιο ελεγχόμενες και το περιβάλλον πιο ασφαλές. Επίσης, οι skaters συχνά ακολουθούν μια «άγραφη» σειρά, περιμένοντας τη σειρά τους να κάνουν κόλπα, κάτι που εξασφαλίζει καλύτερη οργάνωση και σεβασμό στους άλλους. Το skate στη πόλη είναι για εκείνους που αναζητούν την περιπέτεια και την ελευθερία του εξωτερικού χώρου, ενώ το πάρκο προσφέρει έναν οργανωμένο, ασφαλή και προσβάσιμο χώρο για εξάσκηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.

4. Συμπέρασμα

Ο δημόσιος χώρος και οι πλατείες αποτελούν σημαντικά αρχιτεκτονικά στοιχεία μέσα στην πόλη. Αν και αρχικά σχεδιάστηκαν για συγκεκριμένο σκοπό, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να ακολουθείται αυστηρά η αρχική τους χρήση. Κάθε άτομο έχει την ελευθερία να διαμορφώσει το χώρο ανάλογα με τις δικές του ανάγκες και φαντασία. Στην περίπτωση του skateboarding, οι skaters "ανατρέπουν" τη βασική λειτουργία των δημόσιων χώρων και την προσαρμόζουν για να εξυπηρετούν τον δικό τους σκοπό, δημιουργώντας μια μοναδική σχέση με το αστικό τοπίο. Αν και η εμπειρία του street skate είναι γεμάτη περιπέτεια, δημιουργικότητα και προκλήσεις, οι δημόσιοι χώροι δεν είναι πάντα οι πιο ασφαλείς ή οργανωμένοι. Παρόλα αυτά, για πολλούς skaters, αυτή η αίσθηση ελευθερίας και η σύνδεση με το περιβάλλον της πόλης είναι το μεγαλύτερο κίνητρο. Το street skate είναι μέρος της κουλτούρας της πόλης, ενός τρόπου έκφρασης και ζωής που συνδέει τον skater με το ίδιο το αστικό τοπίο. Από την άλλη, τα πάρκα, τα οποία έχουν σχεδιαστεί ειδικά για αυτόν τον σκοπό, αποτελούν έναν επίσης σημαντικό πόρο για την κοινότητα του skate. Παρόλα αυτά, το skateboarding στους δρόμους της πόλης δεν πρόκειται να σταματήσει, καθώς προσφέρει την αίσθηση της ελευθερίας και της αδρεναλίνης, κάτι που δεν μπορούν πάντα να προσφέρουν τα οργανωμένα πάρκα. Δεν υπάρχει αντικειμενικά "καλύτερο" ή "χειρότερο" ανάμεσα στα δύο. Κάθε χώρος έχει τα θετικά και τα αρνητικά του, και **είναι σημαντικό να υπάρχουν και τα δύο είδη χώρων για να καλύπτουν τις ποικίλες ανάγκες της κοινότητας των skaters.**

5. Βιβλιογραφία

1. Η αρχιτεκτονική του χώρου των πεζών περπατώντας στην πόλη, Κωνσταντίνος Ν. Δεκαβάλλας, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Δεκέμβριος 2015
2. Skateboarding and the City: A complete history, Iain Borden, εκδόσεις Bloomsbury Publishing, Φεβρουάριος 2019
3. Πλατείες της Ευρώπης - Πλατείες για την Ευρώπη, Ανανιάδου - Τζημοπούλου Μαίρη, ΑΠΘ, Καραδήμου - Γερόλυμπου Αλεξάνδρα, Τμήμα Αρχιτεκτόνων
4. Νεολαία. www.δημόσιος χώρος άτακτες συθροίσεις+λοξές διελεύσεις, Κυρικακή Τσουκαλά, Χαρίκλεια Παντελίδου, Claudio Conenna, Μαρία Ν. Δαϊήλ, εκδόσεις επίκεντρο, Νοέμβριος 2012

Διαδικτυακές Πηγές

1. <https://www.skatedeluxe.com/blog/en/wiki/skateboarding/history-of-skateboarding/>
2. https://kompreser.espivblogs.net/2011/04/02/dikaio-ma-stin-poli-david-harvey/?fbclid=IwY2xjawHsioJleHRuA2FlbQlxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uz0Ch98eJIKIC3YINNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw
3. http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/4706/Istoria-tis-Technis_B-G-EPAL_html-apli/index11.html?fbclid=IwY2xjawHsioll eHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEez5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJ AIS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35lSXYn9DT5gq6Q
4. https://www.openspace.eca.ed.ac.uk/wp-content/uploads/2015/10/Teenagers-and-Public-Space-literature-review.pdf?fbclid=IwY2xjawHsipNleHRuA2FlbQlxMAABHXMF-1knIyAiDf02rLy_6hFTXGTYfyGPkhyHykdWKKyISL62fORRfd75CQ_aem_93RGPej4mpdKIt4vwyfhpA
5. https://skate-park.pl/gr/What-Is-It-Skatepark/About-Skate-parks,bd?fbclid=IwY2xjawHsipleHRuA2FlbQlxMAABHXMF-1knIyAiDf02rLy_6hFTXGTYfyGPkhyHykdWKKyISL62fORRfd75CQ_aem_93RGPej4mpdKIt4vwyfhpA

6. https://www.archdaily.com/331794/hyttgardsparken-42architects?fbclid=IwY2xjawHsisNleHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEEz5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK1ISQ_aem_qtk7qQt35lSXYn9DT5gq6Q

7. https://www.archdaily.com/961252/skatepark-continua-mbl-architectes?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&fbclid=IwY2xjawHsisdleHRuA2FlbQlxMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5aqoccuqq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

8. https://www.archdaily.com/988953/skatepark-av-beira-mar-henry-teixeira-arquitetura-e-urbanismo?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&fbclid=IwY2xjawHsistleHRuA2FlbQlxMAABHfL9JqkkHhZ_yRSvTXuSQbHZu6jf6KmBmFzJglvIUhsiFt4VsFdhkUCySg_aem_1MlSeHxPd7lP3dto_Pl25A

9. https://www.naftemporiki.gr/culture/museums/1656455/mystras-o-diakosmos-sto-palati-kai-sto-nao-tis-odigitrias/?fbclid=IwY2xjawHsittleHRuA2FlbQlxMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5aqoccuqq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

Ερευνητικές εργασίες και άρθρα

1. Αθανασίου Ε. (2019) «Ανεπιθύμητες οικειοποιήσεις του Δημόσιου χώρου», Πρακτικά

συνεδρίου Δημόσιος Χώρος +, ΤΕΕ/ΤΚΜ, Θεσσαλονίκη: Ιανός Εκδόσεις

2. Ελευθεριάδης Δημήτρης, Η αλλιλεπίδραση Skateboarding και Αρχιτεκτονικής

3. Πόλη πολιτική αρχιτεκτονική 1974-2004, Τεύχος Περιλήψεων 20 & 21.01.2023, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ, εργαστήριο ιστορίας και θεωρίας της αρχιτεκτονικής, Πρόγραμμα ενίσχυσης βασικής έρευνας 2020

4. Teenagers and Public Space Literature Review, Penny Travlou OPENspace: the research centre for inclusive access to outdoor environments Edinburgh College of Art and Heriot-Watt University

5. Αετοπούλου Ευανθία, Η σημασία της πλατείας (κρίση ή μετατροπή) το παράδειγμα του δήμου Λάρισας

6. Κατάλογος Εικόνων

1-11,21-28: Η αρχιτεκτονική του χώρου των πεζών περπατώντας στην πόλη, Κωνσταντίνος Ν. Δεκαβάλλας, εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, Δεκέμβριος 2015

12: https://www.efsyn.gr/kosmos/215585_pezoporontas-stin-iordania

13: https://www.naftemporiki.gr/culture/museums/1656455/mystras-o-diakosmos-sto-palati-kai-sto-nao-tis-odigitrias/?fbclid=IwY2xjawHsittleHRuA2FlbQlxMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5a9occuq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

14: https://slpress.gr/politismos/kapote-i-plateia-kaniggos/?fbclid=IwY2xjawHsiulleHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEEZ5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35LSXYn9DT5gq6Q

15: https://www.lifo.gr/now/athens/h-plateia-omonoias-sto-perasma-ton-hronon-oi-kalyteres-kai-pio-spanies-fotografies?fbclid=IwY2xjawHsiuBleHRuA2FlbQlxMAABHwM1TV9BEB7Y890tG8Xt0qmPK5xUsf06KJHVUcZ75xKGOijjeGnvA-zMpQ_aem_Tk0YI-7604q3DW7BMRcKFQ

16-17: https://www.athensvoice.gr/life/life-in-athens/803917/plateia-sudagmatos-mia-diaforetiki-plateia-sto-perasma-ton-dekaetion/?fbclid=IwY2xjawHsiuVleHRuA2FlbQlxMAABHcJDPOeniRUQWkS4duLSS2EMTE_DhcBdY4raZUW9ocZ8e4ZI5TE10eySXw_aem_bwN3wVazmEVC9-c6TI03EQ

18: https://slpress.gr/politismos/kapote-i-plateia-kaniggos/?fbclid=IwY2xjawHsiulleHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEEZ5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35LSXYn9DT5gq6Q

19: <https://www.iefimerida.gr/news/237760/kati-trehei-stin-plateia-aydi-eikones>

20: https://www.travel.gr/food_and_drink/plateia-agion-theodoron-i-nea-piatsa-to/

29: Κολάζ, https://www.athensvoice.gr/life/life-in-athens/479135/i-epomeni-hot-plateia-tis-athinas-einai-stin-kypseli/?fbclid=IwY2xjawHsmtNleHRuA2FlbQlxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw,

https://www.athinorama.gr/clubbing/11096/plateia_agias_eirinis/?fbclid=IwY2xjawHsmtZleHRuA2FlbQlxMAABHfL9JqkkHhZ_yRSvTXuS QbHZu6jF6KmBmFzJglvIUhsiFt4VsFdhkUCySg_aem_1MlSeHxPd7lP3dto_Pl25A

30-32: https://olafaq.gr/outlook/opinions/hostile-architecture/?fbclid=IwY2xjawHsmtxleHRuA2FlbQlXMAABHcGtChqBAfJNvg-aBG08uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

33-34: https://www.dazeddigital.com/art-photography/gallery/31768/1/full-bleed-10th-anniversary-edition?fbclid=IwY2xjawHsirZleHRuA2FlbQlXMAABHcGtChqBAfJNvg-aBG08uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

35-36: https://www.skatedeluxe.com/blog/en/wiki/skateboarding/history-of-skateboarding/?fbclid=IwY2xjawHsoTlleHRuA2FlbQlXMAABHey2dQN4wkbzYBgQHLixYKLVVN7mMkbj_efqdcfY0oVr9ffe6q_EkNjZ5Q_aem_RklqsLKw52r4dnaVWUEX2Q

37: http://www.bucketsandspadesblog.com/2012/04/skateboarding-in-1960s.html?fbclid=IwY2xjawHsirtleHRuA2FlbQlXMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5aqoccuqq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

38: https://boardblazers.com/blogs/all/the-invention-of-the-skateboard-a-brief-history?fbclid=IwY2xjawHsiq5leHRuA2FlbQlXMAABHcGtChqBAfJNvg-aBG08uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

39-40: https://www.thedots.gr/ekpliktikes-fotografies-apo-ta-skateboard-70s/?fbclid=IwY2xjawHsir9leHRuA2FlbQlXMAABHYM24WyXtGrFu2MlKqJKskhVY8YSVBl4NeloUa0JNnLVvt94q00T1ejBYg_aem_s0mKzcertWtBdW1taDh68-Q

41: <https://www.youtube.com/watch?v=wYS9l8Gzye8>

42: https://slalomshop.gr/how-to-choose-the-right-skateboard/?fbclid=IwY2xjawHsmt5leHRuA2FlbQlXMAABHXMf-1knYAiDf02rLy_6hFTXGTYfyGPkhyHykdWKKYlSL62fORRfd75CQ_aem_93RGPej4mpdKlt4vwyfhpA

43: https://www.concretedisciples.com/global-skatepark-directory/closed-skateparks/1970s-rip-skateparks/1970s-ca-skateparks-rip/carlsbad-skatepark/?fbclid=IwY2xjawHsmuFleHRuA2FlbQlXMAABHfL9JqkkHhZ_yRSvTXuSQbHZu6jf6KmBmFzJglvIUhsiFt4VsFdhkUCySg_aem_1MlSeHxPd7lP3dto_Pl25A

44: https://architectureau.com/articles/australias-oldest-skate-park-gets-heritage-nod/?fbclid=IwY2xjawHsmu5leHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEEz5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35lSXYn9DT5gq6Q

45: https://skateboardinghalloffame.org/shof-2014/pipe-line-skatepark-2014/?fbclid=IwY2xjawHsmvJleHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEEz5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35lSXYn9DT5gq6Q

46: http://ozzieausband.com/posts/2013/01/20/vans-girls-combi-pool-classic/?fbclid=IwY2xjawHspJJleHRuA2FlbQlxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

47: https://www.surfertoday.com/skateboarding/the-story-of-venice-beach-skatepark?fbclid=IwY2xjawHspPVleHRuA2FlbQlxMAABHwM1TV9BEB7Y890tG8Xt0qmPK5xUsf06KJHVUcZ75xKGOijjeGnvA-zMpQ_aem_TkOYI-7604q3DW7BMRcKFQ

48-49: https://www.veniceskates.com/News/Venice_Skatepark/index.htm?fbclid=IwY2xjawHsiqhleHRuA2FlbQlxMAABHUG8xgbeujjFlTEEz5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35lSXYn9DT5gq6Q

50: https://barcelonaskatespots.wordpress.com/2011/09/08/macba/?fbclid=IwY2xjawHspgNleHRuA2FlbQlxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

51: https://www.archdaily.com/883405/why-the-restoration-of-the-southbank-undercroft-is-a-landmark-for-both-architecture-and-skateboarding?fbclid=IwY2xjawHspiFleHRuA2FlbQlxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uz0Ch98eJIKIC3YlNNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

52: https://quartersnacks.com/2015/08/love-park-in-2015-an-interview-with-brian-panebianco/?fbclid=IwY2xjawHspklleHRuA2FlbQlxMAABHwM1TV9BEB7Y890tG8Xt0qmPK5xUsf06KJHVUcZ75xKGOijjeGnvA-zMpQ_aem_TkOYI-7604q3DW7BMRcKFQ

53-54: Προσωπικό Αρχείο

55-57: https://www.dazeddigital.com/art-photography/gallery/31768/1/full-bleed-10th-anniversary-edition?fbclid=IwY2xjawHsirZleHRuA2FlbQIxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uzOCh98eJIKIC3YINNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

58: https://www.thescarboroughnews.co.uk/news/people/iconic-halfpipe-ramp-at-norton-malton-skatepark-officially-reopens-3858316?fbclid=IwY2xjawHsp8hleHRuA2FlbQIxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uzOCh98eJIKIC3YINNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

59: https://fulkit-skateboards.com/en/blog/post/wich-wheels-to-use-for-skateboarding-in-a-bowl.html?fbclid=IwY2xjawHsp_xleHRuA2FlbQIxMAABHcGtChqBAfJNvg-aBGo8uzOCh98eJIKIC3YINNYk2Fo5FWNKjYBsYMNlgg_aem_UimpFLLPisncgUINkg-nMw

60: https://www.larslaj.co.uk/product/fun-box-13/819?fbclid=IwY2xjawHsqHNleHRuA2FlbQIxMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5aqoccuqq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

61: https://3dwarehouse.sketchup.com/model/2943413eb03cc7a0d2aaf9a39e3991e7/3-foot-spine-ramp?hl=hu&fbclid=IwY2xjawHsqKtleHRuA2FlbQIxMAABHcJDPOeniRUQWkS4duLSS2EMTE_DhcBdY4raZUW9ocZ8e4ZI5TE10eySXw_aem_bwN3wVazmEVC9-c6TlO3EQ

62: https://www.wicksteed.co.uk/products/fitness-and-sport/wicked-wheels-skateboard-parks/high-quarter-pipe?fbclid=IwY2xjawHsqKbleHRuA2FlbQIxMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5aqoccuqq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

63: https://www.surfertoday.com/skateboarding/how-to-make-a-skateboard-rail?fbclid=IwY2xjawHsqSFleHRuA2FlbQIxMAABHey2dQN4wkbzYBgQHLlxYKLVVN7mMkbj_efqdcfYOoVr9ffe6q_EkNjZ5Q_aem_RklqsLKw52r4dnaVWUEX2Q

64-69,77: https://www.archdaily.com/331794/hyttgard-sparken-42architects?fbclid=IwY2xjawHsisNleHRuA2FlbQIxMAABHUG8xgbeujjFlTEEz5-7NMqaiYdfJqLusSXmgKazLOJALS-9g0eckK11SQ_aem_qtk7qQt35lSXYn9DT5gq6Q

70-74:https://www.archdaily.com/961252/skatepark-continua-mbl-architectes?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&fbclid=IwY2xjawHsisdleHRuA2FlbQlxMAABHRXkSX9HVP3uul30w-u5aqoccuq7b0dt74FxyIP35Gdmz-nFJE9gDyPGA_aem_MPQrXH3gbZqbP18FVclaUw

75-76:https://www.archdaily.com/988953/skatepark-av-beira-mar-henry-teixeira-arquitetura-e-urbanismo?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&fbclid=IwY2xjawHsistleHRuA2FlbQlxMAABHfL9JqkkHhZ_yRSvTXuSQbHZu6jf6KmBmFzJglvIUhsiFt4VsFdhkUCySg_aem_1MlSeHxPd7lP3dto_Pl25A

78:https://chillskating.com/2023/02/20/the-newest-indoor-skatepark-in-higashi-osaka-hasco-skatepark-skateshop/?fbclid=IwY2xjawHsrDNleHRuA2FlbQlxMAABHQomgVpSkGV7nbyWczH6_sXlqjeu3zW5hoqlcZldqiqxi0D6aVZe4kZUKQ_aem_Vc7T9U6Ulfha1DuE04MP4A

79:https://www.skateparks.co.uk/essex/marks-tey-skatepark/?fbclid=IwY2xjawHsrGhleHRuA2FlbQlxMAABHQomgVpSkGV7nbyWczH6_sXlqjeu3zW5hoqlcZldqiqxi0D6aVZe4kZUKQ_aem_Vc7T9U6Ulfha1DuE04MP4A